

अध्याय एक

शोध परिचय

१.१ अध्ययनको पृष्ठभूमि

भाषा भनेको बोली वा वाणी हो । भाषा मानवीय वस्तु हो । भाषाको प्रयोग विचार विनिमयको माध्यमका लागि गरिन्छ । भाषाबिना मानव जीवन अधुरो र अपुरो हुने गर्दछ । भाषा समाजसापेक्ष, सामाजिक स्तरअनुसार प्रयोग हुने गर्दछ । भाषामा नै मानव जीवनको अस्तित्व रहेको हुन्छ । अतः भाषा सामाजिक वस्तु हो । समाजमा शिक्षित, अशिक्षित, उच्चवर्ग, निम्नवर्ग, शिक्षक, विद्यार्थी, चिकित्सक आदि विभिन्न प्रकृतिका मानिसहरू रहन्छन् ।

आजको युग विश्वव्यापीकरणको युग हो । मान्छे सीमित साधन र स्रोतमा मात्र बाँधिँएर रहन सक्दैन । समाजमा रहँदा बस्दा उसले व्यक्तिगत, सामाजिक र व्यावहारिक गतिविधिका लागि विभिन्न परिवेश र परिस्थितिसँग समायोजन गर्नुपर्दछ । नयाँ ज्ञान, विज्ञान र प्रविधिको विकासका कारण भाषामा नयाँपन देखिँदै गएको छ । कतिपय व्यक्तिहरू आफ्नो व्यक्तिगत आवश्यकताले गर्दा एउटै प्रसङ्ग प्रस्तुत गर्ने तरिकामा नयाँपन भेटिन्छ । नेपालमा बोलिने भाषा मात्र नभएर विश्वकै धेरै भाषाहरू एउटै व्यक्तिले प्रयोग गर्ने गर्दछन् त्यसकारण बहुभाषिक स्थितिको सिर्जना हुने गर्दछ । आपसी सम्प्रेषणका लागि वक्ताहरू दुईवटा भाषाको उपयोग गर्दछन् भने त्यस्तो स्थितिलाई द्विभाषिकता/बहुभाषिकता भनिन्छ (अधिकारी, २०६५ : ३४) । यस्तो स्थितिमा एक भाषाका भाषिक तत्त्वहरू अर्को भाषामा मिसिने र परिवर्तन हुने गर्दछ, यसलाई कोड मिश्रण भनिन्छ । कोड परिवर्तनको परिणाम स्वरूप कोड मिश्रणको स्थिति उत्पन्न हुन्छ ।

नेपाल बहुजातीय, बहुसांस्कृतिक र बहुभाषिक राष्ट्र हो । नेपाली भाषामा विभिन्न भाषाहरूको मिश्रण पाइन्छ । भाषाको विविध भेद वा अंग्रेजी, हिन्दी, उर्दू, फारसी आदि जस्ता भाषाको कोड एउटै अभिव्यक्तिमा प्रयोग गर्नु कोडमिश्रण हुन्छ (भण्डारी र पौड्याल, २०६६ : ४७) । नेपाली साहित्यिक कृतिहरूमा भाषिक कोड मिश्रण र बहुभाषिक कोड मिश्रणको प्रयोग स्वभाविक र सहज मानिने परम्परा अत्याधिक बढ्दै गएको पाइन्छ । एक

भाषामा अन्य भाषाको प्रभावले कृतिहरू रोचक र उत्कृष्ट हुने भए तापनि यस्तो परम्पराले गर्दा नेपालको राष्ट्र भाषाको स्वरूप नै सङ्कटमा पर्ने देखिन्छ ।

१.२ समस्याथन

अनुसन्धान कार्य आफैमा एक जटिल र महत्त्वपूर्ण कार्य हो । नेपाली साहित्यको क्षेत्रमा नवीन - नवीन शैलीहरू देखा पर्नु समयको माग हो । पछिल्लो समयमा कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण कृतिकारको भाषिक शैली नै बनिसकेको छ ।

नेपाली लेख्य साहित्यमा शब्द, पद, पदावली, उपवाक्य, वाक्य तथा सङ्कथनका तहसम्म विभिन्न भाषाहरू मिसिएर कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण भएको देखिन्छ । 'घामकिरी' उपन्यासमा पनि भाषिक विविधता हुनु एक समस्या नै हो । 'घामकिरी' उपन्यासमा प्रयुक्त कोड मिश्रणको अध्ययन नै प्रस्तावित शोधकार्यको मूल समस्या रहेको छ । प्रस्तावित शोधकार्यमा भाषिक कोड मिश्रणको अवस्था अध्ययन गर्दा लेख्य भाषाको प्रयोग गरिएको छ । उपन्यासमा बहुभाषिकताको कारण खोजी गर्नुका साथै कोडहरूको विश्लेषण गर्नु प्रस्तावित शोधकार्यको समस्या मानिएको छ ।

अतः प्रस्तावित शोधकार्यको समस्याहरू बुँदागत रूपमा निम्नानुसार रहेका छन् :

- क) 'घामकिरी' उपन्यासमा के कस्ता कोडहरू प्रयोग भएका छन् ?
- ख) उक्त उपन्यासमा बहुभाषिक कोड मिश्रण हुनुको कारण के हो ?
- ग) उक्त उपन्यासमा प्रयोग भएका कोडहरूलाई के कसरी विश्लेषण गर्न सकिन्छ ?

१.३ शोधकार्यको उद्देश्य

उद्देश्य भनेको सीमित स्रोत र साधनको उच्चतम प्रयोग गरी तोकिएको उपलब्धि प्राप्त गर्नु हो । शोधकार्यको उद्देश्य शोध समस्यामा आधारित हुनु पर्दछ । शोधकार्य निश्चित लक्ष्य र उद्देश्यमा केन्द्रित हुने हुँदा उद्देश्य अपरिहार्य तत्त्व हो । प्रस्तावित शोधकार्यको उद्देश्यहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- क) 'घामकिरी' उपन्यासमा प्रयुक्त कोडहरू पहिल्याउनु,
- ख) उक्त उपन्यासमा प्रयुक्त बहुभाषिक कोड मिश्रणका कारण पत्ता लगाउनु,

ग) उक्त उपन्यासमा प्रयोग भएका कोडहरूलाई विश्लेषण गर्नु ।

१.४ अध्ययनको औचित्य

अध्ययन अनुसन्धानले नै मानिसलाई पूर्ण बनाउँदछ । विज्ञान र प्रविधिको विकास दिनानुदिन बढ्दै गइरहेको अवस्थामा अनुसन्धानको विषयमा नवीनता आउनु आवश्यक देखिन्छ । शोधकार्य निश्चित लक्ष्य र उद्देश्यमा आधारित हुने हुँदा यो व्यवस्थित वैज्ञानिक र तथ्यपरक हुन आवश्यक छ । नेपाली साहित्यको समसामयिक युगका कृतिहरूमा नवीन भाषाशैलीको प्रयोग र बहुभाषिक कोड मिश्रणलाई कथ्य र लेख्य दुवै रूपमा सहजताका साथ स्वीकार गर्न थालिएको छ । नेपाली भाषामा अंग्रेजी, हिन्दी, मराठी, मैथिली जस्ता भाषाका कोड मिश्रण हुनु शैलीगत विशेषता नै बनिसकेको छ । जसले गर्दा नयाँ पिँडीहरूलाई शुद्ध नेपाली भाषा प्रयोगमा कठिनाई देखा पर्दछ ।

‘घामकिरी’ उपन्यासमा पनि बहुभाषिकताको सम्मिश्रण रहेकाले यसमा प्रयुक्त कोडहरूको अवस्था अध्ययन गर्नुमा नै प्रस्तावित शोधकार्य केन्द्रित रहनेछ । उक्त उपन्यासमा बहुभाषिक कोड हुनुका कारण र कोड विश्लेषण गर्दा निश्चित उद्देश्य र विधिमा आधारित भएर सत्यको तहमा पुगी निष्कर्ष निकाल्न अपरिहार्य देखिएकाले ‘घामकिरी’ उपन्यासमा प्रयुक्त कोड मिश्रणको अध्ययन गर्नु आवश्यक देखिन्छ । कोड मिश्रण सम्बन्धी पूर्व शोधकार्य केही मात्रामा भएका छन् । अझ व्यवस्थित र व्यावहारिक अध्ययन प्रशस्त रहेका छैनन् । तसर्थ यस अध्ययन कोड मिश्रणका अवस्था, कारणको खोजी र विश्लेषण गर्दा भावीपुस्ता, भाषाविज्ञानमा चाख राख्ने व्यक्ति, पाठकवर्ग र साहित्यिक व्यक्तित्वलाई विशेष सहयोगी हुनेछ । ‘घामकिरी’ उपन्यासमा प्रयुक्त कोड मिश्रणको औचित्यलाई निम्नानुसार बुँदामा देखाउन सकिन्छ :

क) औपन्यासिक कृतिमा कोड मिश्रणको अध्ययन क्षेत्र र ज्ञानको दायरामा फराकिलो पार्न यो अध्ययन औचित्यपूर्ण रहको छ ।

ख) प्रस्तावित शोधकार्यबाट स्वयम् लेखक, नेपाली साहित्य अनुरागी, पाठकवर्ग, शिक्षक, विद्यार्थी, भाषाविद्, सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्था आदिका लागि महत्त्वपूर्ण रहेको छ ।

- ग) प्रस्तावित अध्ययन नेपाली भाषा साहित्यसँग सङ्लग्न पाठ्यक्रमविद् शैक्षिक योजनाकार, पाठ्यसामग्री लेखकका साथै यस क्षेत्रमा थप अनुसन्धान गर्न चाहने भावी अनुसन्धातालाई समेत मार्गनिर्देशन गर्नमा सफल रहेको छ ।
- घ) प्रस्तावित कार्य सामाजिक भाषाविज्ञान, कोशविज्ञान, शैलीविज्ञान, अनुवादविज्ञान जस्ता प्रायोगिक भाषाविज्ञानका क्षेत्रमा समेत विशेष सहयोगी ठहरिएको छ ।

१.५ अध्ययनको विधि र प्रक्रिया

अनुसन्धान कार्य कसरी सम्पन्न गरिँदैन भनि स्पष्ट गर्ने क्रममा अध्ययन विधि महत्त्वपूर्ण मानिन्छ । यसअन्तर्गत सामग्री सङ्कलनको विधि, प्रक्रिया र अध्ययन विश्लेषणको सैद्धान्तिक आधार तयार गर्नु पर्दछ ।

प्रस्तावित शोधकार्य मूलतः वर्णनात्मक विधिमा आधारित रहनेछ । जसमा तथ्याङ्क सङ्कलन गर्दा प्राथमिक र द्वितीयक स्रोतका सामग्रीको उपयोग गरिनेछ । साथै शोधकार्यको समस्यामाथि केन्द्रित रहेर उपन्यासमा प्रयुक्त कोड मिश्रणको अवस्था, कारणहरूको खोजी विश्लेषण गर्नमा पुस्तकालयीय विधि र विश्लेषणात्मक विधिको पनि प्रयोग गरिनेछ ।

१.५.१ प्राथमिक स्रोत

प्रस्तावित शोधकार्यको सामग्री सङ्कलनका लागि प्राथमिक स्रोतअन्तर्गत 'घामकिरी' उपन्यासलाई लिइएको छ । प्रत्यक्ष सहभागीका रूपमा लेखकसँगको अन्तर्क्रिया पनि प्राथमिक स्रोतका रूपमा रहेको छ ।

१.५.२ द्वितीयक स्रोत

प्रस्तावित शोधकार्यको सामग्री सङ्कलनका लागि द्वितीय स्रोतअन्तर्गत सम्बन्धित पुस्तकहरू, औपन्यासिक कृतिहरू शोधपत्रहरू, लेखरचनाहरू, इमेल, इन्टरनेट आदिलाई लिइएको छ । पुस्तकालयीय अध्ययनका आधारमा वर्णनात्मक विधिको प्रयोग भएको छ । उक्त सामग्रीहरूको सङ्कलन र व्यवस्थापनमा विश्लेषणात्मक विधिको पनि उपयोग गरिएको छ ।

१.६ अध्ययनको प्रक्रिया

वर्णनात्मक विधि भाषाको एक व्यवस्थित विधि हो । यसै विधिअनुसार प्रस्तावित शोधकार्यको प्रक्रिया अगाडि बढेको छ । यस क्रममा उपन्यासको पठन, पुनर्पठन गरी त्यसमा प्रयुक्त कोडहरूलाई रेखाङ्कित गरिएको छ । तत्पश्चात् कोडहरूको टिपोट गर्ने, वर्ग छुट्याउने, तालिकीकरण गर्ने गरिएको छ । तथ्याङ्क सङ्कलनका आधारमा कोडहरूको व्याख्या, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गरी निष्कर्ष निकालिएको छ ।

१.७ अध्ययनको सीमा

शोधकार्य एक व्यवस्थित अध्ययन हो । जसका लागि निश्चित लक्ष्य र उद्देश्य निर्धारण गरिएको हुन्छ । प्रस्तावित उद्देश्य परिपूर्तिका लागि निश्चित क्षेत्र र सीमा स्पष्ट हुन आवश्यक हुन्छ । तसर्थ अध्ययनको सीमाले अनुसन्धानलाई के कति विषय समावेश गर्ने, कति मात्रामा सामग्री सङ्कलन गर्ने, अध्ययनलाई कसरी व्यवस्थित गराउने जस्ता कार्यमा स्पष्टीकरण गराउँदछ । अतः प्रस्तावित अध्ययनको सीमाहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- क) प्रस्तावित अध्ययन नयनराज पाण्डेद्वारा लिखित 'घामकिरी' उपन्यासमा मात्र आधारित रहेको छ ।
- ख) प्रस्तावित अध्ययन उक्त कृतिमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी, हिन्दी, उर्दु, मराठी कोडहरूमध्ये अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मात्र अध्ययनमा सीमित रहेको छ ।
- ग) उक्त कृतिमा बहुभाषिक कोड मिश्रण तथा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण हुनुका कारण पत्ता लगाउनमा केन्द्रित रहेको छ ।
- घ) उक्त कृतिमा प्रयुक्त कोडहरूलाई भाषिक तत्त्वहरू (पद, पदावली, उपवाक्य, वाक्य र अनुच्छेद) का आधारमा व्याख्या विश्लेषण गरिएको छ ।

१.८ अध्ययनको रूपरेखा

प्रस्तावित शोधपत्रलाई निम्नानुसार विभिन्न अध्याय, शीर्षक उपशीर्षकका रूपरेखामा प्रस्तुत गरिनेछ :

अध्याय एक : शोधपरिचय

- १.१ पृष्ठभूमि
- १.२ समस्याकथन
- १.३ शोधकार्यको उद्देश्य
- १.४ अध्ययनको औचित्य
- १.५ शोधकार्यको सीमाङ्कन
- १.६ अध्ययनको रूपरेखा

अध्याय दुई : पूर्वकार्यको अध्ययन र सैद्धान्तिक अवधारणा

- २.१ पूर्वकार्यको अध्ययन
- २.२ सैद्धान्तिक अवधारणा

अध्याय तिन : शोधविधि र अध्ययन प्रक्रिया

- ३.१ शोध विधि
- ३.२ अध्ययन प्रक्रिया

अध्याय चार : व्याख्या तथा विश्लेषण

- ४.१ 'घामकिरी' उपन्यासमा प्रयुक्त कोडहरू
- ४.२ कोड मिश्रणका कारणहरू
- ४.३ कोड मिश्रणको विश्लेषण

अध्याय पाँच : सारांश, निष्कर्ष, उपयोगिता

- ५.१ सारांश
- ५.२ निष्कर्ष
- ५.३ उपयोगिता

सन्दर्भ सामग्री सूची

अध्याय दुई

पूर्वकार्यको पुनरावलोकन र सैद्धान्तिक अवधारणा

२.१ पूर्वकार्यको पुनरावलोकन

कुनै पनि विषयमा अध्ययन अनुसन्धानको थालनी गर्नु भन्दा पूर्व त्यससँग सम्बन्धित के-कस्ता कार्यहरू सम्पन्न भएका छन् भनि व्यवस्थित अध्ययन गर्नु नै पूर्वकार्यको समीक्षा हो । यसबाट सम्बन्धित विषयमा के कस्ता समस्या र उद्देश्य छन्, कस्ता विधिको प्रयोग गरी कस्तो निष्कर्ष निकालिएको छ भन्ने कुराको जानकारी लिन सहयोग पुऱ्याउँदछ । जसबाट अनुसन्धातालाई अनुसन्धान गर्ने विषयमा मार्गनिर्देशन मिल्दछ । आफूभन्दा अगाडि भएका कार्यहरूको प्रयाप्त विवरण, सबल र दुर्बल पक्षहरूको स्पष्टीकरण पाइन्छ । त्यहाँका कमिकमजोरीलाई निक्कै गरी राम्रा पक्षको अनुसरण गरी अगाडि बढ्न सकिन्छ । कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणका सन्दर्भमा सैद्धान्तिक र व्यवहारिक पक्षहरूको अध्ययन निम्नानुसार रहेका छन् :

२.१.१ सम्बन्धित पुस्तकहरूको पुनरावलोकन

अधिकारी (२०६५ चौ.सं.) द्वारा सामाजिक र प्रायोगिक भाषाविज्ञान मा कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणको सैद्धान्तिक चर्चा गरिएको छ । उक्त पुस्तकको खण्ड : क अन्तर्गत कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणको परिचय, प्रकृति, कोड परिवर्तनका कारणहरू समेत उल्लेख गरिएको छ । कोड परिवर्तनकै परिणाम स्वरूप कोड मिश्रणको स्थिति उत्पन्न हुने र कोड मिश्रण एक भाषिक र बहुभाषिक सबै वक्ताहरूमा पाइन्छ भनि बताइएको छ । साथै कोड मिश्रण अशिक्षितहरूको तुलनामा शिक्षितहरूका अभिव्यक्तिमा बढी पाइने कुरा उल्लेख गरिएको छ । यो पुस्तक विषयवस्तुसँग आधिकारिक मानिन्छ । यो पुस्तक शोधकार्यलाई अगाडि बढाउन उपयोगी रहनेछ ।

गौतम र चौलागाई (२०६७) द्वारा भाषाविज्ञान पुस्तकमा कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणको बारेमा चर्चा गरिएको छ । उक्त पुस्तक त्रि.वि. मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्कायअन्तर्गत नेपाली एम.ए. ५०१ को पाठ्यक्रमलाई आधार मानेर प्रकाशित भएको पाइन्छ । यसमा कोड परिवर्तनका परिचय, अवस्था र कारणहरू उल्लेख गरिएको छ । कोड

परिवर्तनको अवस्थाअन्तर्गत सामाजिक र अन्तर्भाषिक कोड परिवर्तनका साथै कोड परिवर्तनका कारणहरू दिइएको छ । यसअन्तर्गत विषयवस्तुको परिवर्तन, आत्मीयता प्रदर्शन, भाषाज्ञानमा अपूर्णता र बहुभाषी भएको सुचना दिन गरी भिन्ना भिन्नै परिचय खुलाइएको छ । कोड परिवर्तन हुँदै जाँदा अन्ततः कोड मिश्रणको स्थिति आउने कुरा उल्लेख गरिएको छ । नेपाली र अंग्रेजी भाषाका कोडहरू मिश्रण भएका उदाहरणहरू दिइएको छ । यस्तो मिश्रण भाषाका विभिन्न तहमा पाइने कुरा उल्लेख गरिएको छ । यस पुस्तकमा शोधकार्यका लागि सहयोग हुने गरी स्पष्ट परिचय र उदाहरण दिएको छ । जसले अध्ययकर्तालाई सहज हुनेछ ।

आचार्य र गौतम (२०६३ दो.सं.) द्वारा सामाजिक भाषाविज्ञान तथा मनोभाषाविज्ञान मा कोड परिवर्तन, कोड मिश्रण र यसको कारणको उदाहरणसहित सैद्धान्तिक चर्चा गरिएको छ । उक्त पुस्तकमा कोड परिवर्तनका कारणरुको उल्लेख गर्दै परिस्थितिजन्य, अभावजन्य र सम्वादात्मक गरी तिनवटा कोड परिवर्तनका प्रकारहरूको चर्चा गरिएको छ । कोड मिश्रणको सैद्धान्तिक परिचय दिइएको छ । साथै कोड मिश्रणको परिचय र उदाहरण उपयोगी रहको छ । यो पुस्तकको अध्ययनबाट शोधकार्यलाई सहयोगी हुनेछ ।

भण्डारी र पौड्याल (२०७० ते.सं.) द्वारा सामाजिक भाषाविज्ञान र मनोभाषाविज्ञान मा कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणको सैद्धान्तिक चर्चा गरिएको छ । उक्त पुस्तक त्रिभुवन विश्वविद्यालय शिक्षाशास्त्र सङ्काय एम.एड. द्वितीय वर्ष नेपा.शि. ५२२ को निर्धारित पाठ्यक्रमलाई आधार बनाई लेखिएको पाइन्छ । यस पुस्तकमा कोड परिवर्तन भनेको वक्ताले भाषाको प्रयोग गर्ने क्रममा एउटा भाषा वा त्यसको रूप अर्को भाषा वा रूपमा परिवर्तन हुनु हो भनि परिचय दिइएको छ । कोड परिवर्तनको परिचय, यसका उदाहरण र कारणहरूका साथै कोड परिवर्तनका दुईवटा अवस्थाको चर्चा गरिएको पाइन्छ । यसमा कोड मिश्रणलाई कोड परिवर्तनकै उपज भनिएको छ । कोड मिश्रणको अवस्था, त्यसको सान्दर्भिकता आदिलाई सोदाहरण चर्चा गरिएको छ । विशेष कोड मिश्रण शिक्षित समुदायका वक्ताले प्रयोग गर्ने कुराको सङ्केत गरिएको छ । उक्त पुस्तक निश्चित पाठ्यक्रममा तयार रहे तापनि अन्य सम्बन्धित लेखक, शोधकर्ता, भाषाविज्ञ आदिका लागि विशेष विपयोगी रहेको छ ।

२.१.२ सम्बन्धित शोधकार्यहरूको पुनरावलोकन

राई (२०७१) फोसिल कथासङ्ग्रहमा प्रयुक्त अंग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन शीर्षकमा शोधकार्य भएको छ । यस शोधकार्यमा फोसिल कथासङ्ग्रहमा प्रयुक्त कोडहरूको अवस्था पहिल्याउनु अंग्रेजी कोडहरूको व्याख्या र विश्लेषणका साथै कोड मिश्रणको कारण खोजी गर्नुमा उद्देश्य केन्द्रित रहेको देखिन्छ । यस शोधकार्यमा वर्णनात्मक र पुस्तकालयीय विधिको प्रयोग गरिएको छ । फोसिल कथासङ्ग्रहमा सङ्ग्रहित कथाहरूलाई आठवटा शीर्षकमा छुट्टा छुट्टै तह र प्रतिशतमा वर्णन गरी भाषिक तत्त्वका आधारमा व्याख्या र विश्लेषण गरी आवृत्ति देखाइएको छ । यसमा स्वयम् लेखक, प्रध्यापक, शिक्षक र पाठक गरी जम्मा २० जना व्यक्तिहरूलाई नमुना छनोटमा सहभागी गराइएको छ । उक्त शोधकार्यमा काठमाडौं उपत्यकालाई क्षेत्र मानिएको पाइन्छ । प्रयोजनमूलक नमुना छनोट पद्धतिको प्रयोग र प्राप्त मतावलीलाई तालिका प्रयोग गरिएकाले आकर्षक देखिन्छ । यसमा कोड मिश्रण हुनुका कारणहरू चर्चा गर्दै शैक्षिक उपयोगिता र सुभावासमेत प्रस्तुत गरिएको छ ।

आचार्य (२०७१) किशोरावस्थाका युवाहरूको अंग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन शीर्षकमा शोधकार्य भएको छ । यसमा किशोरावस्थाका युवाहरूले प्रयोग गर्ने कोडहरू र कारण पत्ता लगाउने उद्देश्य राखिएको छ । यस शोधकार्यमा असहभागी अवलोकन पद्धतिबाट तथ्याङ्कको सङ्कलन विश्लेषण र व्याख्या वर्णनात्मक पद्धतिबाट गरिएको छ । तथ्याङ्क सङ्कलन गर्दा सामाजिक सञ्जाल मार्फत अंग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको लागि सामग्री सङ्कलन गरिएको छ । मिश्रित कोडहरूको सङ्ख्या, प्रतिशत निकालेर तालिका, वृत्तचित्र, स्तम्भ मार्फत प्रष्ट पारिएको छ । आधुनिक प्रविधिका माध्यम फेसबुक, ट्वीटर, कम्प्युटर, टेलिभिजन, इन्टरनेटको उपयोग गरिएको छ । नमुना सहभागीका लागि उपत्यका बाहिर र उपत्यकामा गरी ४० जनालाई लिइएको छ । शैक्षिक उपयोगितालाई भने नीतिगत र प्रयोगगत तह गरी विभाजन गरिएको र प्राविधिक शब्दहरूको बढी प्रयोगले अन्य शोधका तुलनामा अलि व्यावहारिक देखिन्छ ।

ढकाल (२०६९) अन्तर्मनको यात्रा संस्मरणात्मक कृतिमा अंग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन कृतिमा व्यावहारिक अध्ययन गरिएको पाइन्छ । यस कृतिमा भाषिक कोड मिश्रणको अवस्था, भाषिक तत्त्वका आधारमा कोडहरूको विश्लेषण र कोड मिश्रणको कारण खोज्नुमा उद्देश्य केन्द्रित रहेको छ । जसमा अंग्रेजी भाषिक कोड निर्माणको अवस्था पहिचान

गरी तिनीहरूको आवृत्ति, प्रतिशत र व्याख्या भने वर्णनात्मक विधिमा आधारित रहेको छ । नमुना छनोटका रूपमा २० जना पाठकलाई लिइएको मतावलीको माध्यम र तथ्याङ्कलाई आधार मानिएको छ । यसमा कोड मिश्रण हुनुका कारणहरूको चर्चा गर्दै शैक्षणिक उपयोगिता र सुझाव समेत प्रस्तुत गरिएको छ ।

के.सी. (२०६९) टुल्कु उपन्यासको भाषिक अध्ययन यस शीर्षकमा भाषिक चयन गर्नु, भाषिक विचलन र समानान्तरतामा उद्देश्य केन्द्रित रहेर अध्ययन विश्लेषण गरिएको छ । उक्त अध्ययनको विधिमा पुस्तकालयीय विधिको साथै वर्णनात्मक र विश्लेषणात्मक विधिको उपयोग गरिएको छ । यसमा अग्रभूमि निर्माण र विचलनका प्रकारका साथै समानान्तरताको उपयोग आकर्षित देखिन्छ । शोधकार्यमा सारांश, निष्कर्ष र उपयोगितालाई छुट्टा छुट्टै प्रस्तुत गरिएको छ ।

बस्नेत (२०७०) द्वारा कान्तिपुर पत्रिकाको विज्ञापन खण्डमा प्रयुक्त शब्दभण्डार तथा कोड मिश्रणको अध्ययन शीर्षकमा शोधकार्य भएको छ । यो कान्तिपुर पत्रिकाको विज्ञापन खण्डमा प्रयुक्त शब्दभण्डारको अध्ययन गर्नु र कोड मिश्रणको स्थिति पत्ता लगाउने उद्देश्यमा केन्द्रित रहेको छ । वि.सं. २०६९/१२/०१ देखि २०६९/१२/३० सम्मको कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित १० वटा सूचनामूलक, १० वटा व्यवसायिक र १० वटा रोजगारका लागि जम्मा ३० वटा अङ्कको विज्ञापनलाई नमुना छनोटका रूपमा सङ्कलन गरिएको छ । तथ्याङ्क सङ्कलनका लागि स्थलगत सर्वेक्षण विधि, पुस्तकालयीय र विश्लेषणात्मक विधिको प्रयोग गरी व्याख्या विश्लेषण गरेका छन् । यसमा ३० वटा विज्ञापनमा क्रमशः तत्सम, आगन्तुक, तद्भव शब्दहरूको प्रयोग गरी कोड मिश्रणको अवस्था र विज्ञापनको आवश्यकतालाई विश्लेषण गरिएको छ । सबैभन्दा बढी कोड मिश्रण व्यावसायिक विज्ञापनमा रहेको निष्कर्ष निकालिएको छ ।

अधिकारी (२०७०) को सुकरातको डायरी उपन्यासमा अंग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन शीर्षकमा शोधकार्य भएको छ । उक्त शोधपत्रमा अंग्रेजी भाषाका कोडहरू पत्ता लगाउने, कोडहरूलाई भाषिक तत्त्वका आधारमा विश्लेषण गर्ने र कोड मिश्रणका कारण पत्ता लगाउने उद्देश्य राखिएको छ । यस शोधपत्रमा वर्णनात्मक विधिको प्रयोग साथै असम्भाव्य नमुना छनोट विधिको प्रयोग हुनु उत्कृष्ट देखिन्छ । जसमा काठमाडौं उपत्यकाका पाठक र स्वयम् लेखक गरी जम्मा २० जना व्यक्तिहरूलाई नमुना

जनसङ्ख्याको रूपमा लिइ अध्ययन गरिएको छ । यस शोधकार्यमा अंग्रेजी कोडमिश्रणलाई भाषिक तत्त्वका आधारमा विश्लेषण गरी कोडहरूको आवृत्ति, प्रतिशतका साथै व्याख्या र विश्लेषण गरी निष्कर्ष निकालिएको छ । कोड मिश्रणका कारण चर्चा गर्दै शैक्षणिक उपयोगितालाई नीतिगत र प्रयोगगतमा विभाजन गरी सुझाव समेत प्रस्तुत गरिएको छ । उक्त शोधपत्र उद्देश्य अनुरूप सान्दर्भिक देखिन्छ ।

यसरी अवलोकन गर्दा कोड मिश्रण र कोड परिवर्तनको सन्दर्भमा सैद्धान्तिक पक्षहरू भन्दा व्यावहारिक पक्षका अनुसन्धानहरू तुलनात्मक रूपमा कम रहेको पाइयो । नेपाली शिक्षा विभाग अन्तर्गत कोड मिश्रण सम्बन्धी शोधकार्य पूर्ण हुन बाँकी नै देखिन्छ । नेपाली भाषाअन्तर्गत भएका शोधकार्यमा प्राय गरी सबै कार्यहरूको अनुसन्धान विषय क्षेत्र एउटै उस्तै लाग्यो । इन्द्रा आचार्यको अध्ययन पनि अंग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन नै हो । यसमा भने केही फरक अध्ययन पाइयो जसमा वर्तमान युवायुवतीहरूको रुचि, आवश्यकता र मागको सम्बोधन गरी प्रत्यक्ष ग्रामीण र सहरी क्षेत्रबाट बराबर नमुना जनसङ्ख्यालाई सहभागी गराइएको पाइन्छ । कोड मिश्रणको सामग्री सङ्कलनमा आधुनिक प्रविधिको उपयोग गर्नुका साथै अध्ययन तुलनात्मक रूपमा उपयुक्त रहेको पाइन्छ ।

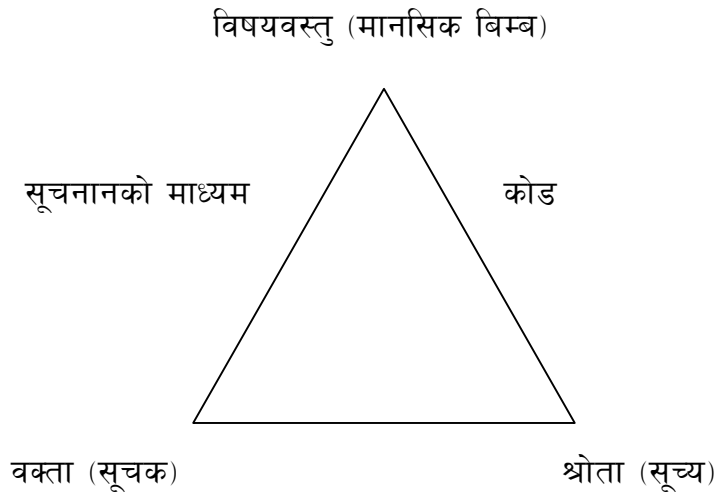
२.२ सैद्धान्तिक अवधारणा

२.२.१ कोड परिचय

कुनै खास अवसरमा प्रयोगका निम्ति छनोट गरिने विशेष भाषा वा भाषिका नै कोड हो । कोड नेपाली भाषामा प्रचलित आगन्तुक शब्द अंग्रेजीको रूप हो । जसको अर्थ नेपालीमा सङ्केत भन्ने बुझिन्छ । कोड सूचना आदान प्रदान गर्ने सबै भन्दा उपयुक्त सङ्केत प्रणाली हो । हरेक भाषाका आ-आफ्नै सङ्केत व्यवस्था हुने गर्दछ । “सङ्केत, वर्ण अथवा शब्दका माध्यमबाट सन्देशहरूलाई गोप्य र सङ्क्षिप्त रूपमा आदा प्रदान गर्ने निश्चित यादृच्छिक अर्थयुक्त प्रणालीलाई कोड भनिन्छ ।” (भण्डारी र पोड्याल, २०६८ : ४६) । कुनै पनि भाषाको प्रयोग गर्दा उत्पन्न हुने ध्वनि, वर्ण, रूप शब्द, वाक्य नै कोड हो । मानवीय मनका विचारहरू सम्प्रेषण गर्न खास इसारा, हाकभाउ, कटाक्ष, चेष्टा जस्ता सङ्केतहरू पनि कोडका रूपमा आएका हुन्छन् । भाषिक र अभाषिक जुनसुकै सङ्केतहरू जसले विचार विनिमयको कार्य गर्दछ, त्यो कोड मान्न सकिन्छ । भाषिक सन्दर्भमा खास

भाषिक व्यवस्थामा जे बोलिन्छ, त्यही सुनिन्छ, जे लेखिन्छ, त्यही पढिन्छ । उक्त सुनाइ, बोलाइ, पढाइ र लेखाइका लागि प्रयुक्त सङ्केत व्यवस्था नै कोड हो । यसमा व्यक्ति भाषा, भाषाद्वैत, पिजिन, क्रिओल जस्ता प्रमुख भाषिक भेदहरू समावेश हुने गर्दछ । भाषा एक सङ्केत प्रणाली हो । यसमा भाषिक अनुसार कोड सङ्केत प्रणाली एउटा उपाय हुने गर्दछ । जसले समग्र भाषिक भेदको प्रतिनिधित्व गर्दछ । “कुनै पनि सन्दर्भमा प्रयोग गर्नका लागि वक्ताले चयन गर्ने खास भाषा वा भाषिक भेद नै कोड हो, जुन दुई वा दुई भन् बढी पक्षबीच आपसमा कुराकानी गर्दा प्रयोग हुने गर्दछ ।” (घिमिरे, २०६४ : ४६)।कोड एउटा सङ्केत प्रणालीबाट अर्को सङ्केत प्रणालीमा सूचना सम्प्रेषण गरिन्छ ।

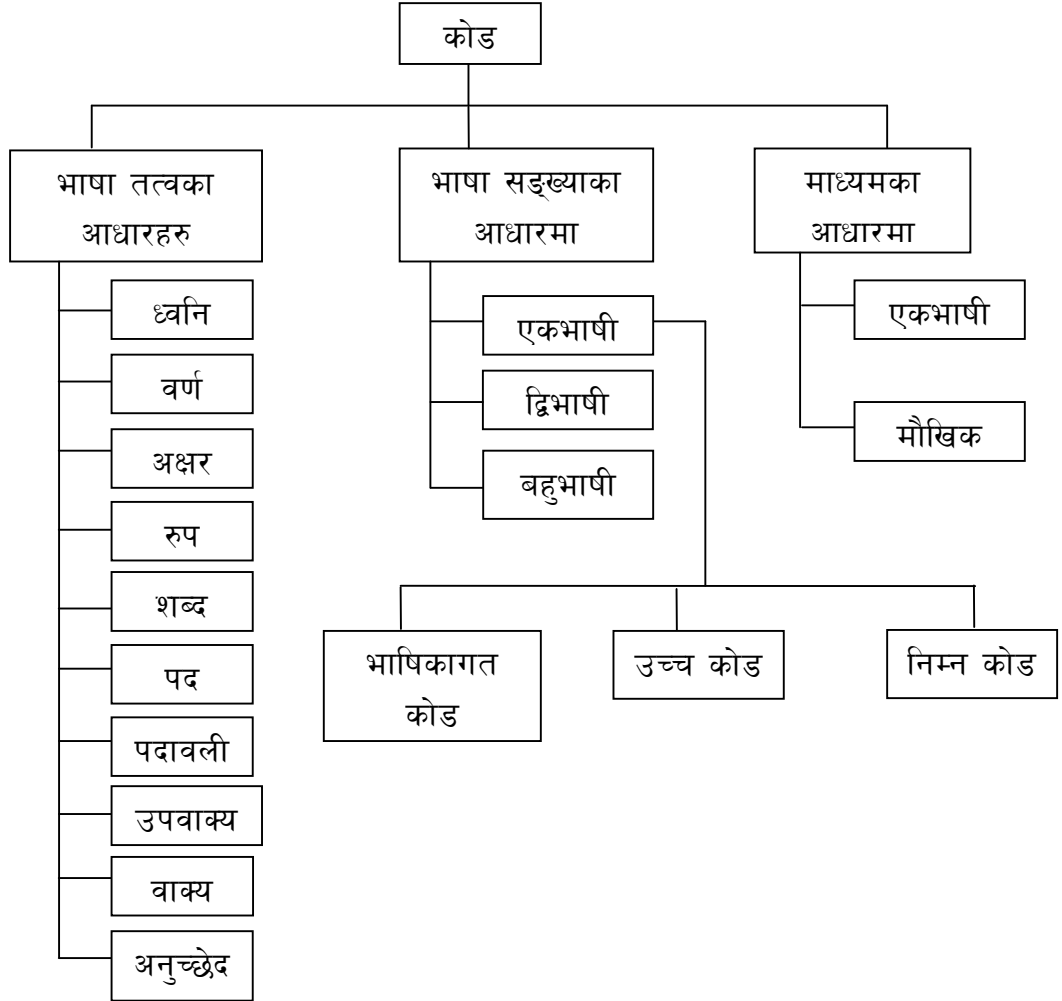
मनोवैज्ञानिक सन्दर्भमा कोड मानसिक विचारलाई सङ्केतमा प्रकट गर्ने कार्य हो । यस कार्यलाई आरेखमा यसरी स्वष्ट पार्न सकिन्छ :



उक्त आधारमा कोड सूचना आदान-प्रदान गर्ने एक प्रणाली हो । यसको प्रत्यक्ष सम्बन्ध समाजसँग हुने गर्दछ । समाजको प्रकृति अनुसार भाषिक कोडको पनि प्रयोग हुने गर्दछ । यसमा वक्ताको भाषिक क्षमता र समाजको प्रकृति अनुसार भाषिक कोडको पनि प्रयोग हुने गर्दछ । अतः भाषिक रूपमा विचार विनिमय गर्दा आउने सङ्केत व्यवस्था नै कोड हो ।

२.२.२ कोड वर्गीकरणका आधारहरू

भाषामा सङ्केत व्यवस्थाको क्षेत्र व्यापक रहेको पाइन्छ, जसमा प्रयुक्त सङ्केत नै कोड हो । भाषा, भाषिका, भाषा माध्यम, भाषा तत्व भाषा सङ्ख्या, भाषा, मिश्रित, भाषा परिवर्तन आदि सम्पूर्ण कुराहरू यस अन्तर्गत पर्दछन् । यसलाई तलको आरेखले स्पष्ट पार्दछ :



२.२.३ कोड परिवर्तन

२.२.३.१ कोड परिवर्तन: परिचय

यादृच्छिक अर्थयुक्त प्रणालीलाई कोड भनिन्छ । कुनै पनि भाषाको प्रयोग गर्दा निस्कने ध्वनि, वर्ण, रूप, वाक्य नै कोड हो । सन्दर्भ अनुसार वक्ताले एक भन्दा बढी भाषाको वैकल्पिक प्रयोग गर्नुलाई नै कोड परिवर्तन भनिन्छ। कोड परिवर्तन भाषिक व्यवहारमा देखिन्छ । वक्ताहरूका बिचमा संवादका क्रममा एउटा वक्ताले एउटा भाषा र

अर्को वक्ताले अर्को भाषा प्रयोग गर्दा देखिने अवस्था नै कोड परिवर्तन हो । कोड परिवर्तनको सन्दर्भमा हेमाङ्गराज अधिकारीले“खास सन्दर्भ वा विषय अनुसार एउटै सङ्कथनमा पनि एक भन्दा बढी भाषाको वा भाषिक भेदको वैकल्पिक प्रयोगलाई कोड परिवर्तन भनिन्छ ।” (अधिकारी, २०६५ : ४६) । त्यस्तै गम्पर्ज (१९८२) का अनुसार एउटै कथन घटनाभिन्न दुई भिन्न व्याकरणात्मक व्यवस्था वा उपव्यवस्थाको छनोट तथा उपयोग नै कोड परिवर्तन हो । विशेषतः द्विभाषिक/बहुभाषिक वक्ताहरूका भाषिक अभिव्यक्तिमा यस किसिमको स्थिति देखिन्छ । उदाहरणार्थ, नेवारी भाषी वक्ताहरू नेवारीमा कुराकानी गर्दा गर्दै नेपालीमा फड्को मार्नुले कोड जनाउँछ । कोड परिवर्तन एउटै भाषाका भाषिक भेदमा पनि हुन सक्छ (अधिकारी, २०६५ : ४३) । कोड परिवर्तन स्वतः बहुभाषिक समुदायमा देखा पर्दछ । वक्ता र श्रोता बिचको सामाजिक, सांस्कृतिक भाषिक सङ्कथनको प्रकृति आदिले कोड परिवर्तनको निर्धारण गर्दछ । एउटै विषयवस्तुमा आवश्यकता अनुसार एक भन्दा बढी भाषा वा भाषिक तत्वहरूको वैकल्पिक प्रयोग नै कोड परिवर्तन हो । शैली विभेदित गर्ने, भाषिकान्तरण गर्ने, भाषा द्वैतको सिर्जना गर्ने, बोली परिवर्तन गर्ने जस्ता कार्यमा पनि कोड परिवर्तन गरिन्छ । भाषिक व्यवहारको सम्प्रेषण जन्य प्रकृतिको परिस्थितिगत भिन्नतालाई नै कोड परिवर्तन भन्न सकिन्छ । भाषिक सम्प्रेषणमा विविधता दिन, औपचारिकता देखाउन, निकटता प्रदर्शन गर्न रसरङ्ग हाँसी मजाक गरी अरुलाई उडाउन कोड परिवर्तन गरिएको पाइन्छ । अतः कोड परिवर्तन खास प्रयोजन र उद्देश्यअनुरूप प्रयोग हुने गर्दछ ।

२.२.३.२ कोड परिवर्तनका प्रकार

विभिन्न विद्वान्हरूले कोड परिवर्तनका प्रकारहरूलाई आ-आफ्नै तरिकाले व्याख्या विश्लेषण गर्ने गरेको पाइन्छ । जसलाई निम्नानुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

क) अन्तः वाक्यात्मक कोड परिवर्तन

एउटा वाक्यको संरचना भिन्न दुई वा दुईभन्दा बढी भाषाको प्रयोग हुनुलाई अन्तः वाक्यात्मक कोड परिवर्तन भनिन्छ । यस किसिमको परिवर्तन शब्द वा पदका तहमा बढी मात्रामा पाइन्छ । जस्तै: गरीबको लाइफमा इलेक्ट्रिसिटी हुँदैन ।

ख) अन्तर वाक्यात्मक कोड परिवर्तन

कुनै एउटा वाक्यको सीमाभन्दा बाहिर देखिने परिवर्तनलाई अन्तर वाक्यात्मक कोड परिवर्तन भनिन्छ । अर्थात् एउटा वाक्य नेपालीमा र अर्को वाक्य अङ्ग्रेजीमा अभिव्यक्त गर्दा यस किसिमको अवस्था देखिन्छ। जस्तै: म तिमीलाई माया गर्छु । आई लभ यु ।

ग) पुच्छे वाक्यात्मक कोड परिवर्तन

एउटै वाक्यांश भित्र शब्द/पद भन्दा माथिको एकाइमा हुने परिवर्तनलाई पुच्छे वाक्यात्मक कोड परिवर्तन भनिन्छ । यस किसिमको परिवर्तन शब्द, पदावली, पा उपवक्ताको तहमाबढी मात्रामा देखिन्छ। यिनीहरूले वाक्यलाई पूर्ण रूपमा समापन गर्न भने सक्दैन। जस्तै : ट्वाट इज योर नेम यड म्यान ? मेरो नाम राजु विष्ट यु नो मि ?

२.२.३.३ कोड परिवर्तनको भाषिक स्थिति

भाषा ध्वनि देखि अनुचछेदसम्मको भाषिक व्यवस्थामा बाधिएको हुन्छ । भाषिक स्थितिका के कस्ता पक्ष र क्षेत्रमा कोड परिवर्तन हुन्छ, सो कुराको अध्ययन भाषिक स्थितिमा गरिन्छ । यस स्थितिमा कोड परिवर्तन निम्नानुसार हुने गर्दछ ।

क) समभाषिक कोड परिवर्तन

वक्ताले भाषिक सन्दर्भमा एउटै भाषाका विभिन्न भेद तथा उपभेदहरूको प्रयोग गर्नु समभाषिक कोड परिवर्तन हो । यो नितान्त एउटै भाषिक प्रयोगमा देखिने परिवर्तन हो । जस्तै: नेपाली भाषी वक्ताले आफ्नो अभिव्यक्तिका क्रममा पश्चिमेली भाषाको प्रयोग गर्नु, उच्च भेद र निम्न भेद प्रयोग गर्नु समभाषिक कोड परिवर्तन हो । उदाहरणका लागि नाइलो - सुपो, भिँगा - माखा, हजुर - तपाईं, हुन्छ - हुन्छ ।

ख) विषमभाषिक कोड परिवर्तन

वक्ताले भाषिक प्रयोगका सन्दर्भमा भिन्न-भिन्न भाषाको प्रयोग गर्नु विषमभाषिक कोड परिवर्तन हो । जस्तै: मगर भाषी वक्ताले नेपाली भाषा प्रयोग गर्नु, नेपाली भाषी

वक्ताले अङ्ग्रेजी भाषा प्रयोग गर्नु विषमभाषिक कोड परिवर्तन हो । उदाहरणका लागि आजभोलि चेस्-चेस् ले ।

तिमी व्युटिफुल देखिन्छौ ।

२.२.३.४ कोड परिवर्तनका कारणहरू

कोड परिवर्तन बहुभाषिक समाजमा भाषिक अभिव्यक्तिको आवश्यकता र उद्देश्यपूर्ण कार्य हो । एउटा मात्र भाषाको प्रयोग र दृष्टान्तले मात्र सम्प्रेषणमा पूर्णता हुने स्थिति नहुन सक्छ । यस्तो अवस्थामा कोड परिवर्तन गर्नुपर्ने हुन्छ । वक्ताको रुचिले पनि यसमा काम गरेको हुन्छ । भाषा प्रयोगका सन्दर्भमा भाषिक प्रयोक्ताले किन एउटा भाषाबाट अर्को भाषामा भाषिक परिवर्तन गर्नु पर्ने हुन्छ । यसका विविध कारणहरू हुन सक्छन् । त्यस्ता केही मुख्य कारणहरूलाई निम्नानुसार बुँदागत रूपमा चर्चा गर्न सकिन्छ ।

क) आत्मीयता प्रदर्शन गर्न : कुनै पनि भाषिक वक्ताले आफ्नो भाषाप्रतिको माया, जातीयता र आत्मीयता प्रदर्शन गर्दा यस्तो कोड परिवर्तन हुन्छ । जस्तै : मगर भाषी र नेपाली भाषीका बिचमा कुराकानी भइरहेको अवस्थामा अर्को मगर भाषी वक्ताको उपस्थिति भएमा पहिलो मगर भाषीले नेपाली भाषा छोडेर मगर भाषाको प्रयोग गर्न सक्छ ।

ख) विषयवस्तुको परिवर्तन गर्न : कुनै एउटा विषयवस्तुका बारेमा कुराकानी भइरहँदा अर्को विषयवस्तुका बारेमा गर्नु पर्ने स्थितिमा पनि कोड परिवर्तन हुने गर्दछ । जस्तै : सामान्य व्यवहारमा नेपाली भाषाको प्रयोग गर्ने मानिसले विज्ञान र प्रशासनका बारेमा छलफल गर्दा कोड परिवर्तन हुने गर्दछ ।

ग) भाषा नबुझ्ने अवस्था : कुनै भाषाका वक्ताले बोल्ने भाषा अर्को व्यक्तिले नबुझ्ने अवस्थामा आएमा पनि कोड परिवर्तन हुने गर्दछ । जस्तै: मगर भाषा बोलिरहेको अवस्थामा मगर भाषा नबुझ्ने व्यक्तिको उपस्थिति भएमा मानक नेपाली भाषाको प्रयोग गर्नु ।

घ) अनुकरण गर्ने बानी : अर्काले बलेको सिको सिकने क्रममा पनि कोड परिवर्तन हुने गरेको पाइन्छ ।

- ड) सामाजिक प्रतिष्ठान बढाउने इच्छा : व्यक्तिले आफूलाई प्रतिष्ठित, स्तरीयता, उच्च देखाउनका लागि पनि कोड परिवर्तन गर्ने गरेको पाइन्छ । जस्तै: नेपाली भाषामा कुराकानी गर्दागर्दै अङ्ग्रेजी, हिन्दी भाषामा कुराकानी गर्न थाल्नु ।
- च) अशिल्ल शब्दको विकल्प : हरेक भाषामा अशिल्ल जनाउने शब्दहरू हुने गर्दछन् । त्यस्ता शब्दहरूको विकल्पमा अन्य भाषा प्रयोग गर्दा कोड परिवर्तन हुने गर्दछ ।
- छ) भाषामा कम दक्षता : वक्ताले प्रयोग गरिरहेको भाषामा कम दक्षता भएमा कोड परिवर्तन हुने गर्दछ । जस्तै : अङ्ग्रेजी भाषी वक्ताले नेपालीमा कुराकानी गरिरहेको अवस्थामा कतिपय कुराहरू नेपालीमा व्यक्त गर्न नसक्दा अङ्ग्रेजी भाषाकै प्रयोग गर्नु ।
- ज) सामाजिक समायोजनको आवश्यकता : बदलिदो परिस्थिति, बौद्धिक र बहुभाषिक समाजमा समायोजन गर्न पनि कोड परिवर्तन हुने गरेको पाइन्छ । जस्तै: नेवारी समुदायमा तामाङ भाषी आउनु ।
- झ) कसैको भनाइलाई अरुसमक्ष प्रस्तुत गर्नु पर्ने स्थिति : कसैको महत्वपूर्ण भनाइलाई जस्ताको तस्तै अरुसमक्ष प्रस्तुत गर्नुपर्ने स्थितिमा पनि कोड परिवर्तन हुने गरेको पाइन्छ । जस्तै : नेपाली वक्ताले “लाइफ इज आर्ट” प्रस्तुत गर्दा अङ्ग्रेजी भाषा प्रयोग गर्नु ।
- ञ) विशेष सामाजिक भूमिकाप्रति लगाव हुँदा सामान्य व्यावहारिक व्यक्तिले कम्प्यूटर वा अन्य विषयमा कुरागर्दा भिन्न-भिन्न भाषिक वक्ताबिच बोधगम्यताको स्थिति सिर्जना गर्न, सामान्य भाषा र स्तरीय भाषाको प्रयोग गर्दा पनि भाषा परिवर्तनको स्थिति देखा पर्दछ ।

२.२.४ कोड मिश्रण

कोड मिश्रण कोड परिवर्तन कै उपज हो । कोड परिवर्तनको परिणामस्वरूप कोड मिश्रणको स्थिति उत्पन्न हुन्छ । वक्ताले एउटै सन्दर्भमा दुई वा दुईभन्दा बढी भाषाहरू समायोजन गरी बोल्नु कोड मिश्रण हो । द्विभाषी र बहुभाषी व्यक्तिहरूले विचार विनिमय गर्दा एउटा भाषा अर्को भाषामा परिवर्तन नभएर भाषा मिश्रण हुने स्थिति नै कोड मिश्रण

हो । एउटै सन्दर्भमा एकभन्दा बढी भाषा वा भाषिक भेदहरूको प्रयोग हुन थालेपछि अभिव्यक्तिमा स्वतः कोडहरूको मिश्रण देखा पर्दछ । यस्तो किसिमको प्रकृति देखा पर्नुलाई भाषिक अभिव्यक्तिमा खिचडी कै रूपमा लिन सकिन्छ । कुनै नेपाली भाषका वक्ताले नेपाली भाषाको अभिव्यक्तिका क्रममा बिचबिचमा अङ्ग्रेजी भाषाको शब्दहरू मिसाएर बोल्छ भने त्यहाँ कोड मिश्रण भएको मानिन्छ । अहिले द्विभाषिक तथा बहुभाषिक समाजमा कोड मिश्रणको प्रकृतिलाई सहजै देख्न सकिन्छ । “वक्ताले एउटै सन्दर्भमा भाषिक अभिव्यक्ति गर्दा एक भन्दा बढी भाषिक भेद वा भाषाका कोडहरूका प्रयोग एउटै सङ्कथनमा गर्दछ भने त्यसलाई कोड मिश्रण भनिन्छ ।” (भण्डारी र पौड्याल, २०६८ : ४७) । द्विभाषिक वा बहुभाषिक समुदायमा बढी कोड मिश्रण भेटिन्छ । बहुभाषिक र अशिक्षित समुदायमा कोड मिश्रण असचेत प्रक्रियाका रूपमा हुने गर्दछ भने शिक्षित समुदायमा सचेत प्रक्रियाको रूपमा पनि कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । यस किसिमको प्रकृति नेपाली भाषामा हेर्दा अङ्ग्रेजी, हिन्दी, अरबी, फारसी, उर्दू तथा नेपालकै अन्य विभिन्न भाषाहरूका कोड मिश्रण अतयाधिक रूपमा पाउन सकिन्छ ।

कुनै एक भाषाको संरचनामा एकभन्दा बढी भाषाका शब्दहरूलाई मिसाएर प्रयोग गर्नु कोड मिश्रण हो । विज्ञान र प्रविधिको विकासले गर्दा विश्व परिवेशको निकटताबाट विभिन्न धर्म, संस्कृति र भाषाको लोपका साथै भाषिक एकीकरणको अवस्था सिर्जना भएको पाइन्छ । विभिन्न भाषासँगको सम्पर्कका कारण विश्व समुदायमा प्रभावशाली भाषाको प्रभाव अन्य भाषामा पर्ने देखिन्छ । यसरी भाषिक प्रभावका कारणबाट भाषिक अभिव्यक्तिको क्रममा कोड मिश्रण हुने देखिन्छ । साथै विविध मानवीय आवश्यकता पूरा गर्न दैनिक भाषिक व्यावहारमा कोड मिश्रण सामान्य प्रक्रियाका रूपमा रहेको पाइन्छ । जस्तै: रिजल्ट भयो । उसले फस्ट डिभिजनमा पास गरेछ । मार्क पनि राम्रो ल्याएछ । (अधिकारी, २०६५, ४७) । एकचुअल्ली पोलिटिकल पार्टीहरूले राष्ट्रको विकासका निम्ति आफ्नो पार्टी र कार्यकर्ताको विहवियरमा चेन्ज गर्नुपर्छ तब मात्र राष्ट्रको डेभलपका निम्ति सहज इन्भारोमेन्ट बन्न जान्छ (भण्डारी र पौड्याल, २०६८ : ४७) । क्यामराम्यानले टाँस्यो र क्यामरा चलिरहेको जनाउ दियो, “रोलिङ !” (घामकिरी, २०७० : ३८) ।

टिकट बाबु जिल्ला पन्यो । उसले हकान्यो मलाई, “अबे गधा ! त्यसले ठगेर गई तँलाई । कहाँको दिदी हुनु त्यो मेरी! मेरो कोही दिदी-बैनि नै छैन । म मेरो बापको सिङ्गल बेटा हुँ ।” (घामकिरी, २०७०, १०४) ।

२.२.४.१ भाषिक तत्वका कोड मिश्रण

भाषामा शब्द/पद, पदावली, उपवाक्य, वाक्य र अनुच्छेदको तहसम्म कोड मिश्रण भएको पाउन सकिन्छ :

क) शब्द/पदको तहमा कोड मिश्रण

वर्णहरूको सार्थक समूह शब्द हो । शब्द वाक्यमा स्वतन्त्र प्रयोगमा आउने लघुतम एकाइ हो । सामान्यतया शब्द र पदलाई पर्यायका रूपमा प्रयोग गरिए पनि यी दुईमा पर्याप्त मात्रामा भिन्नता पाउन सकिन्छ । शब्द भाषाको कच्चा पदार्थ हो त्यो परिपक्व भए पछि पद बन्दछ । भाषिक तत्वहरूमध्ये सबैभन्दा बढी कोड मिश्रण शब्द/पदको तहमा नै हुने गर्दछ । जस्तै : हाफटाइममा ऊ त्यो चिठी मेरी प्रेमिकालाई दिन हिँड्यो । उसका अनुहार फ्युज गएको गुलुप भएको थियो ।

ख) पदावलीको तहमा कोड मिश्रण

पद भन्दा ठूलो र उपवाक्य भन्दा सानो एकाइलाई पदावली भनिन्छ (पारसमणि र अन्य, २०६७ : १३८) । अर्थात् शब्द वा पदको योगबाट पदावलीको निर्माण हुन्छ । पदावलीमा एउटा मुख्य र अरु आश्रित पद हुन्छन् । जस्तै : एउटा विशाल होडिड बोर्ड,जसमा लिम्काका ठूलाठूला बोटलहरू बनेका थिए र बोटल भित्र बन्दै फुट्दै गरेको फोस्फोरिक एसिडका फोकाहरू पनि विचित्र थिए (घामकिरी, २०७०:११) ।

ग) उपवाक्यको तहमा कोड मिश्रण

दुई वा दुईभन्दा बढी पदावलीबाट बन्ने एकाइलाई उपवाक्य भनिन्छ । यसमा पदावली भन्दा ठूलो र एउटामात्र समापक क्रिया रहने हुनाले वाक्य भन्दा सानो एकाइ मानिन्छ । उपवाक्य भित्र एउटा उद्देश्य र एउटा विधेय घटकका रूपमा रहन्छन् । जस्तै: माई नेम इज मकुल, तिम्रो ?, आवज गुन्जियो, “साउड” ।

घ) वाक्यको तहमा कोड मिश्रण

व्याकरणात्मक तहका दृष्टिले वाक्य सबैभन्दा ठूलो एकाइ हो । वाक्यमा अनिवार्य तत्वका रूपमा उद्देश्य, कर्म, पूरक र क्रिया रहन्छन् भने ऐच्छिक तत्वका रूपमा क्रियाविशेषण रहन्छ । वाक्य कर्ता र क्रियापद वा उद्देश्य र विधेय भएको भाषिक एकाइ हो । यो पूर्ण कथन हो । जस्तै : यार, प्यार किया तो डरना क्या ? सोभै गएर आई लभ यू भन्दै । आइ लभ यू अटोस्सा (घामकिरी, २०७० : ७०) ।

ङ) अनुच्छेदको तहमा कोड मिश्रण

वाक्यहरूको समूहबाट निर्मित सिङ्गो आलेखलाई अनुच्छेद भनिन्छ । यो वाक्यभन्दा ठूलो र सङ्कथनभन्दा सानो एकाइ हो । अनुच्छेद भित्र पूर्ण वाक्यीय संरचना समाहित हुने भएकाले रूपदेखि वाक्यसम्मका सबै एकाइहरू यसमा आएका हुन्छन् । बस्तीकै छेउमा उभिएको एउटा विशाल अपार्टमेन्टको छतमा सुकिलो लुगा लगाएका केटाकेटीहरू पानीमा रुभ्दै गाइरहेका थिए ।

रेन रेन गो अवे

लिटिल जोनी वान्ट्स टु प्ले

रेन रेन गो टु स्पेन

डोन्ट सो योर फेस अगेन (घामकिरी, २०७० : १६४) ।

२.२.४.२ कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणको तुलना

कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणमा एक आपसमा रहेका समानता र भिन्नतालाई निम्नानुसार तुलनात्मक रूपमा चर्चा गरिएको छ :

अ) समानता

क) कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण दुवै द्विभाषिक र बहुभाषिक समाजमा देखा पर्दछ ।

ख) कोड परिवर्तनकै उपजको रूपमा कोड मिश्रण रहेकाले भाषिक प्रयोगमा यी दुवैको उद्देश्य समान रहन्छ ।

- ग) कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण दुवैमा सहभागीहरूको प्रकृति, सामाजिक तथा सांस्कृतिक परिवेश, सङ्कथनको प्रकृति आदिले निर्धारण गर्दछ ।
- घ) अन्य भाषाको प्रभावको परिणाम स्वरूप नै कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण हुने गर्दछ ।
- ङ) यी दुवै विचार विनिमयका लागि नै प्रयोग गरिन्छ ।
- च) कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण एक अर्कामा पूरकका रूपमा रहेका हुन्छन् ।
- छ) भाषाका विकासमा कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण दुवैले एउटा भाषाबाट अर्को भाषामा सहयोग लिन दिने कार्य गर्दछन् ।
- ज) यी दुवै सामाजिक भाषाविज्ञानका भाषावैज्ञानिक प्रकृया हुन् ।

तालिका नं. १

कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणको भिन्नता

कोड परिवर्तन	कोड मिश्रण
१. एउटा भाषामा रहेका रूपहरू अर्को भाषामा परिवर्तन हुने प्रकृया नै कोड परिवर्तन हो ।	१. एउटै भाषाका संरचनात्मक वा एक भन्दा बढी भाषाका कोडहरू प्रयोग हुनु कोड मिश्रण हो ।
२. यो पूर्ण रूपमा परिवर्तन हुन्छ । जस्तै: म तिमीलाई माया गर्छु, आर यु ह्याप्पी ।	२. यो आंशिक परिवर्तन हो । जस्तै : म तिमीलाई लाइफ पाटनर बनाउँछु ।
३. कोड परिवर्तन प्रकृयाका रूपमा रहेका हुन्छ ।	३. कोड मिश्रण कोड परिवर्तनको परिणामको रूपमा रहेको हुन्छ ।
४. यो अन्तर वाक्यात्मक तहमा हुने गर्दछ ।	४. यो एउटै वाक्यको संरचनामा हुने गर्दछ ।
५. यो औपचारिक किसिमको हुन्छ ।	५. यो अनौपचारिक किसिमको हुन्छ ।
६. कोड परिवर्तन विषयवस्तु अवस्था र परिस्थितिसँग सम्बन्धित हुन्छ ।	६. कोड मिश्रण विषयवस्तु, अवस्था र परिस्थितिसँग असम्बन्धित हुन्छ ।

२.२.४.३ कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणका सन्दर्भगत कारणहरू

विज्ञान र प्रविधिका क्षेत्रमा हुने नयाँ-नयाँ आविष्कार खोज अनुसन्धानले दिनप्रतिदिन नयाँ-नयाँ शब्दका सिर्जना भइरहेका छन् । त्यस्ता यावत् विषयलाई कुनै एक मात्र भाषाले समेट्न सक्ने स्थिति देखिदैन । यस्ता किसिमका आवश्यकताहरूलाई पूरा गर्नका निमित्त पनि कुनै अर्को भाषाको प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ । समय गतिशील हुनाले आजका मानिस ज्ञानका भोका छन् । अर्थात् एउटा मात्र भाषाले ज्ञानका तृष्णालाई पूर्णता दिन सक्दैन । आजको विश्वव्यापीकरणको युगमा एउटा मात्र भाषाले बृहत् ज्ञानका भाषालाई समेट्न सक्दैन । मानिसले एक भन्दा बढी भाषाको प्रयोग गरी विभिन्न साहित्य, प्रविधि, चिकित्सा तथा ज्ञान विज्ञानका क्षेत्रमा भएका ज्ञान हासिल गरिरहेका हुन्छन् । आजको विश्व जगत् बहुभाषिकताबिना बाँच्न असम्भव नै बनिसकेको छ । कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणका सन्दर्भगत कारणलाई निम्नानुसार बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्न सकिन्छ :

- क) भाषाको उत्पत्ति कालदेखि नै एक अर्का भाषाका शब्दहरू सापटी लिने प्रचलन
- ख) सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक विकास र परिवर्तन
- ग) संस्कार संस्कृतिको विकास प्रचार प्रसार र ग्रहण
- घ) सूचना तथा सञ्चारको तीव्र विकास
- ङ) विभिन्न दर्शनहरूको प्रभाव
- च) भाषा र साहित्य जगत्का उपलब्धिहरूलाई एक अर्कामा प्रचार प्रसार र अनुसरण गर्नु
- छ) विभिन्न खेलकुद, विश्वभूगोल, पर्यटनको विकास
- ज) विश्व व्यापारको विकास
- झ) जातीय कला संस्कृतिको संरक्षण र विकास
- ञ) विश्वबन्धुत्वको भावना विकास हुनु,
- ट) उत्तर आधुनिकतावादी दर्शनको प्रभाव

अध्याय तिन

शोध विधि र अध्ययन प्रक्रिया

शोधविधिले अध्ययन क्षेत्रलाई महत्वपूर्ण र प्रभावकारी बनाउन सहयोग गर्दछ। यस अध्ययनमा अध्ययनको ढाँचा, नमुना छनोट पद्धति, तथ्याङ्क सङ्कलनका स्रोत र साधनहरूका साथै तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण प्रक्रियाको चर्चा गरिएको छ।

३.१ अध्ययनको ढाँचा

प्रस्तुत अध्ययन मूलतः वर्णनात्मक विधिको उपयोग गरी पूरा गरिएको छ। वर्णनात्मक विधिले वर्तमान स्थितिको तथ्य वर्णन गर्दछ, अर्थात् यो विधि वर्तमानसँग सम्बन्धित हुन्छ। यस विधिमा वर्तमान समयका सम्बन्धित भाषिक तथ्य, तथ्याङ्क वा सामग्रीहरू सङ्कलन गरी तिनीहरूको वर्गीकरण, व्याख्या, विश्लेषण र मूल्याङ्कन गरी निष्कर्ष निकालिएको छ। प्रस्तुत शोधकार्यमा 'घामकिरी' उपन्यासमा प्रयुक्त अंग्रेजी भाषिक कोडहरूलाई सङ्कलन गरी तिनको वर्गीकरण, तालिकीकरण, व्याख्या विश्लेषण, मूल्याङ्कन गरी निष्कर्ष समेत निकालिएको छ।

३.२ नमुना छनोट

ठूलो जनसङ्ख्याबाट छनोट गरिएको प्रतिनिधिमूलक समूहलाई नै नमुना भनिन्छ - (निउरे, २०६८ : ९०)। प्रस्तुत शोधकार्यमा सम्पूर्ण जनसङ्ख्याको प्रत्येक एकाइलाई नमुनाका रूपमा छान्न असम्भव हुने हुनाले असम्भव नमुना छनोट पद्धति अन्तर्गत उद्देश्यपूर्ण नमुना छनोटका आधारमा नयनराज पाण्डेको घामकिरी उपन्यास छानिएको छ। त्यसैगरी उपन्यासमा अंग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणका कारणहरू पत्ता लगाउन घामकिरी उपन्यास अध्ययन गरेका ललितपुरका पाठक र स्वयम लेखक सकेत गरी १६ जना व्यक्तिलाई नमुनाको रूपमा लिइएको छ।

३.३ तथ्याङ्क सङ्कलनका स्रोत साधनहरू

समस्याको समाधान गरेर अनुसन्धान गर्न खोजिएको विषयको निष्कर्षमा पुग्नका लागि तथ्याङ्कको आवश्यकता पर्दछ (भण्डारी र अन्य, २०६८ : ५७) । प्रस्तुत अध्ययनमा पुस्तकालयीय विधि र अवलोकन विधिको माध्यमबाट तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ । घामकिरी उपन्यासमा प्रयोग भएका अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अवस्था पत्ता लगाउन अवलोकन तालिकाको प्रयोग र कोड मिश्रणका कारणहरू पत्ता लगाउन मतावली उपयोग र विश्लेषण गरी यस कार्यलाई वस्तुनिष्ठ बनाइएको छ । उक्त शोधकार्यका लागि निम्नलिखित स्रोतहरू अपनाइएको छ :

क) प्राथमिक स्रोत

यस अध्ययन कार्यमा प्राथमिक स्रोतका रूपमा 'घामकिरी' उपन्यासलाई लिइएको छ । यसका साथै प्रत्यक्ष सहभागी ललितपुरका पाठकहरू तथा विभिन्न प्राध्यापक, लेखक, शिक्षक गरी १६ जना व्यक्तिहरू पनि प्राथमिक सामग्रीका रूपमा रहेका छन् ।

ख) द्वितीय स्रोत

प्रस्तुत शोधकार्य सम्पन्न गर्न विशेषज्ञको सहयोगमा निर्मित प्रश्नावली, विभिन्न पाठ्यपुस्तकहरू जस्तै : सामाजिक र प्रयोगिक भाषाविज्ञान (अधिकारी, २०६५), सामाजिक भाषाविज्ञान र मनोभाषाविज्ञान (भण्डारी र पौड्याल, २०६७) ।

सामान्य भाषाविज्ञान (न्यौपाने, भण्डारी र अन्य, (२०६७) भाषिक अनुसन्धान विधि (भण्डारी र अन्य, २०६८) रहेका छन् । अध्ययनका क्रममा कोड मिश्रण सम्बन्धी औपन्यासिक कृति, शोपत्रहरू, लेखरचना, इमेल, इन्टरनेट आदि रहेका छन् ।

३.४ तथ्याङ्क सङ्कलनका प्रक्रिया

प्रस्तुत अध्ययनमा उद्देश्यपूर्ण नमुना छनोटबाट छनोट गरिएको उपन्यास घामकिरी अध्ययन र अवालकेन गरिएको छ । अध्ययन अवलोकनका क्रममा प्राप्त भएका अङ्ग्रेजी, हिन्दी, उर्दू, मराठी भाषिक मिश्रण मध्ये अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूलाई मात्र रेखाङ्कन गरिएको छ । उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड, पद, पदावली, उपवाक्य, वाक्य, अनुच्छेद

तहसम्मका कोडहरूलाई अवलोकन तालिकामा सङ्कलन गरिएको छ । पाठकहरू तथा विभिन्न (प्राध्यापक, लेखक र शिक्षक) व्यक्तिहरूबाट प्रयुक्त मतावलीमा उल्लेखित राय सङ्कलन गरी व्याख्या र विश्लेषण गरिएको छ ।

३.५ तथ्याङ्क विश्लेषण प्रक्रिया

प्रस्तुत 'घामकिरी' उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडमिश्रणको आवृत्तिको तालिकीकरण र भाषिक तह पद, पदवाली, उपवाक्य, वाक्य र अनुच्छेदलाई आधार मानी त्यसको व्याख्या र विश्लेषण गरिएको छ । विश्लेषणका क्रममा तालिका आवृत्ति, प्रतिशत शब्दवर्ग र कोड मिश्रणका कारणहरूको मत, सुभाष, सल्लाहरू आधार लिई व्याख्या विश्लेषण गरिएको छ ।

अध्याय चार

व्याख्या र विश्लेषण

४.१ घामकिरी उपन्यासको परिचय

उपन्यास संस्कृत भाषाबाट आएको तत्सम शब्द हो । साहित्यको दुई भेद (गद्य र पद्य) मध्ये गद्य अन्तर्गत पर्ने अति प्रचलित विधा हो । यसको निर्माण अस् धातुमा उप तथा नि उपसर्ग जोडिएर घञ् प्रत्यय लागि उप + नि + अस् + घञ् बाट उपन्यास भएको हो । यसको शाब्दिक अर्थ कुनै वस्तुलाई कसैको नजिक राख्नु भन्ने हुन्छ । उपन्यास शब्द अङ्ग्रेजी भाषाको नोभेल (novel) शब्दको सामानार्थी रूप हो । नोभेल शब्द इटालेली भाषाको नोभेला (Novella) बाट बनेको हो । यसको अर्थ अलिकति नयाँ भन्ने हुन्छ । नोभेला (Novella) शब्द ल्याटिन भाषाको नोभस् (Novus) बाट निर्माण भएको पाइन्छ । नोभस् शब्दको अर्थ नयाँ भन्ने हुन्छ ।

संस्कृत साहित्यमा उपन्यास यस्तो रचनालाई आख्यान वा आख्यायिक भनिन्थ्यो । संस्कृत भाषाको उपन्यास शब्दले आख्यानात्मक रूप पाउनुका साथै जसलाई जीवनका यावत् भोगाइ र अनुभवहरू उतारिएको समग्र तस्वीर साहित्यको एलबमको एक रूपमा पाउन सकिन्छ । सङ्क्षेपमा भन्ने हो भने उपन्यास भित्र मानव जीवनका यावत् पक्षहरू समाविष्ट भएका हुन्छन् । अर्थात् उपन्यास मानव सभ्यताका विविध पक्षहरूमाथि आधारित घटना श्रृङ्खला वा अरिञ्जनात्मक वृहत गद्यपरक, कलात्मक, अभिव्यक्ति मात्र नभई मानव सभ्यता निर्माणको पथप्रदर्शक पनि हो । उपन्यास भित्र मानवीय जीवनको सुख दुःख, मायाप्रीति, सपना विपना, आशा निराशा, करुणा सहानुभूति, दया माया, आपत विपत्, कल्पना यथार्थका साथै आदर्श, विसङ्गत, स्वच्छन्द, प्रगति आदि विभिन्न पक्षहरू समावेश हुन सक्छन् ।

सल्पीपिर, 'उलार' र 'लू' जस्ता चर्चित उपन्यासका लेखक नयनराज पाण्डेको 'घामकिरी' उपन्यास २०७० सालमा पहिलो संस्करण प्रकाशन भएको छैटौँ औपन्यासिक कृति हो । यो उपन्यास साङ्ग्रिला पुस्तक प्रा.लि., बागवजार, काठमाडौँबाट प्रकाशन भएको छ । उनको अन्य उपन्यासमा जस्तै यो उपन्यासमा पनि उनी कथावाचनको रूपमा सर्वथा

पृथक् शिल्पसहित उपस्थित भएका छन् । जीवनको कुनै खास घटनाहरूलाई रोचक र कलात्मक कौशलका साथ औपन्यासिक आबद्ध गरिएका कृति मान्न सकिन्छ । यो उपन्यासमा केही लामा र छोटो गरी जम्मा ४५ वटा शीर्षकमा तयार पारिएको छ । हरेक शीर्षकमा कल्पना र यथार्थको प्रतिबिम्ब झल्काएको छ । यसमा आफ्नै जीवनको खास घटना भएता लाग्ने विशिष्ट रोचक प्रेम कथा जस्तो लागि पनि सरसर्ती हेर्दा यो उपन्यास मानवीय सम्बन्धको मार्मिक गाथा नै हो भन्ने सकिन्छ । यसमा लेखकको कल्पनाशील उडानको बान्की अनुभव गर्न सकिन्छ । वाक्यात्मक शीर्षक अलि लामो भएकाले पनि शीर्षकमा नवीनता रहेको छ । यतिमात्र नभई उपन्यासमा कथानकले र भाषा सौन्दर्यता पनि चमत्कारिक रहेको पाइन्छ । कथन शैलीको नवीनता साथै कल्पनाशीलताले पाठकका लागि अत्यन्त रोचक प्रेम र स्नेहले भरिएका शाश्वत कहानीहरू यसमा समावेश भएका छन् ।

‘घामकिरी’ उपन्यासमा आफ्नी प्रेमिका योगमायालाई प्रतिबिम्ब दिएर काल्पनिक, यथार्थपरक ढङ्गले कथानक प्रस्तुत गरिएको यस उपन्यासमा बहुभाषिक स्थिति देखिन्छ । यसमा अङ्ग्रेजी, हिन्दी, उर्दु, मराठी लगायतका भाषाहरू मिश्रित रहेका छन् । जसमध्ये शब्ददेखि अनुच्छेदसम्म धेरै जसो अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् । ‘घामकिरी’ उपन्यासमा रहेका अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको चर्चा तल छुट्टा छुट्टै रूपमा गरिएको छ ।

४.२ ‘घामकिरी’ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

‘घामकिरी’ उपन्यासको समग्रतामा कोड मिश्रणलाई हेर्दा यसमा शब्द/पद, पदाली उपवाक्य, वाक्य र अनुच्छेद जस्ता भाषिक तहहरूमा अङ्ग्रेजी कोड मिश्रण भएको पाउन सकिन्छ । यिनको चर्चा वर्णानुक्रम अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.२.१ शब्द/पदको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

‘घामकिरी’ उपन्यासमा रहेका अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन विश्लेषणका क्रममा शब्द/पदको तहमा प्रयुक्त कोडहरू यस शीर्षक अन्तर्गत राखिएका छन् । यस तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूलाई आवृत्ति र शब्दवर्गलाई समेत छुट्याइएको छ ।

तालिका नं. २

पदको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

क्र.सं.	पद	आवृत्ति	पदवर्ग
१.	अक्टोबर	१	ना
२.	अक्सिजन	१	ना
३.	अक्सिटोसन	३	ना
४.	अगस्ट	२	ना
५.	अङ्कल	१	ना
६.	अर्जेन्टिना	१	ना
७.	अटाम्बल	१	ना
८.	अटो	२	ना
९.	अटोमेटिक	१	वि
१०.	अटोग्राफ	५	क्रि.वि.
११.	अटोसा	१	ना
१२.	अन्टार्कटिका	१	ना
१३.	अपरेसन	३	क्रि
१४.	अपार्टमेन्ट	१४	ना
१५.	अपलो	१	ना
१६.	अफिस	१	ना
१७.	अमले	१	ना
१८.	अमेरिका	३	ना
१९.	अप्रिल	४	ना
२०.	अफ्रिका	४	ना
२१.	अलार्म	१	ना
२२.	अल्टिच्युड	१	ना
२३.	अल्सर	१	ना

२४.	असिस्टेन्ट	२	ना
२५.	आइडिया	७	ना
२६.	आइविस	१	ना
२७.	आइस्याडो	१	ना
२८.	आरआरएम	१	ना
२९.	आल्मुनियम	२	ना
३०.	इडेन	३	ना
३१.	इजी	१	वि
३२.	इनक्वायरी	३	ना
३३.	इन्जमेन्ट	१	ना
३४.	इन्च	१	ना
३५.	इन्चिनियर	२	ना
३६.	इन्जिनियरिड	२	वि
३७.	इन्जेक्सन	१	ना
३८.	इन्फेक्सन	२	क्रि
३९.	इम	२	ना
४०.	इमरजेन्सी	३	ना
४१.	इमेल	१	ना
४२.	इमोसन	१	क्रि
४३.	इरिटेट	१	क्रि.वि.
४४.	इब्राहिम	१	ना
४५.	इलेक्ट्रिक	१	ना
४६.	इलेक्ट्रिसिटी	१	ना
४७.	इस्ट	१	ना
४८.	इस्टम्यान	१	ना
४९.	इस्माइल	४	ना
५०.	एक्सन	२	ना

५१.	एक्स्ट्रा	१	वि
५२.	एग्नेथा	१	ना
५३.	एचएमआई	१	ना
५४.	एचआईभी	१	ना
५५.	एचएमटी	१	ना
५६.	एजेन्सी	१	ना
५७.	एडम	२	ना
५८.	एडमिसन	२	ना
५९.	एथानिक	१	ना
६०.	एन्टिना	१	ना
६१.	एन्ड	१	सं.
६२.	एन्थोफोबिया	२	ना
६३.	एपाल	२	ना
६४.	एमपी	२	ना
६५.	एम्पायर	१	ना
६६.	एम्ब्रासडर	२	ना
६७.	एयरपोर्ट	१	ना
६८.	एयरोडाइनामिक	२	वि
६९.	एयरक्राफ्ट	१	क्रि
७०.	एरिया	१३	ना
७१.	एलय	४	ना
७२.	एलेमेटर	१	ना
७३.	एल्टालिया	२	ना
७४.	एसएलआर	१	ना
७५.	एसएलसी	३	ना
७६.	एजेन्सी	२	ना
७७.	ओडिसी	१	ना

७८.	ओर्जिनल	३	ना
७९.	ओर्निथोपर	३	ना
८०.	ओभर-डोज	१	ना
८१.	अङ्ग्रेजी	३	ना
८२.	कटन	१	ना
८३.	कन्टेनर	२	वि
८४.	कन्ट्र्याक्टर	१	ना
८५.	कन्डम	१	ना
८६.	कफी	१	ना
८७.	कमरेड	१	ना
८८.	कमसल	१	वि
८९.	कमसिन	३	क्रि
९०.	कम्पनी	१	ना
९१.	कम्पाउन्ड	१०	ना
९२.	कम्पोज	१	क्रि
९३.	कम्पोजिटर	२	ना
९४.	कम्पोस्ट	१	ना
९५.	कम्बिनेसन	१	क्रि
९६.	कम्प्युटर	१	ना
९७.	करेन्ट	३	क्रि
९८.	कलर	४	ना
९९.	कलेज	१	ना
१००.	काउन्टर	१	ना
१०१.	कार्गो	१	क्रि
१०२.	काठमाण्डु	३	ना
१०३.	कार्पेट	१	ना
१०४.	कार्बन	१	ना

१०५.	कार	२४	ना
१०६.	किचन	२	ना
१०७.	किडनी	४	ना
१०८.	किलियर	१	वि
१०९.	किलो	१	ना
११०.	किलोमीटर	११	ना
१११.	किस	१	क्रि
११२.	कोकाकोला	१२	ना
११३.	कोट	१	ना
११४.	कोटेसन	१	ना
११५.	कोडिड	१	क्रि
११६.	कोरस	१	ना
११७.	कोरामिन	१	ना
११८.	क्याटरपिलर	१	ना
११९.	क्यानन्	२	ना
१२०.	क्यानभास	१	वि
१२१.	क्यान्सर	१	ना
१२२.	क्यान्सिल	१	क्रि
१२३.	क्याप	१	ना
१२४.	क्याब	१	ना
१२५.	क्यामरा	११	ना
१२६.	क्यामराम्यान	१३	वि
१२७.	क्याराभान	१	ना
१२८.	क्यारेट	२	वि
१२९.	क्यारोलाइन	१	ना
१३०.	क्यालिबर	१	ना
१३१.	क्यालेन्डर	१	ना

१३२.	क्यार्लिफोर्निया	१	ना
१३३.	क्युमुलोनिम्बस	१	ना
१३४.	क्योटो	१	क्रि
१३५.	क्रस	२	ना
१३६.	क्राइस्ट	१	ना
१३७.	क्रिकेटर	२	ना
१३८.	क्रिस्टल	२	क्रि
१३९.	क्रेमलिन	१	क्रि
१४०.	क्र्यास	१	ना
१४१.	कल्चर	१	ना
१४२.	क्लाइमेक्स	१	ना
१४३.	क्लाउड	१	ना
१४४.	क्लास	१	क्रि
१४५.	क्लिनर	१	ना
१४६.	क्लियोपेट्रा	१	क्रि
१४७.	क्लोजअप	३	ना
१४८.	क्लायपवार्ड	२	ना
१४९.	क्ल्यापस्टिक	२	ना
१५०.	क्ल्यापस्लेट	२	ना
१५१.	गगल्स	१	ना
१५२.	गाइड	१२	ना
१५३.	गार्ड	८	ना
१५४.	गार्भिएन	१	ना
१५५.	गार्डेन	१	ना
१५६.	गितार	२	ना
१५७.	गिरफ्टार	३	क्रि
१५८.	गिल्सबर्ग	२	ना

१५९.	गुडबाई	१	क्रि.वि.
१६०.	गेट	८	ना
१६१.	गोबरमेन्ट	१	ना
१६२.	ग्याड	११	वि
१६३.	ग्याडम्यान	४	ना
१६४.	ग्यारेन्टी	२	ना
१६५.	ग्लास	१	ना
१६६.	गिलटर्स	१	ना
१६७.	ग्यालिफर	१	ना
१६८.	ग्लेसियर	१	ना
१६९.	चकलेट	७	ना
१७०.	चान्स	२	ना
१७१.	चिकेन	१	क्रि.वि.
१७२.	चेकअप	१	ना
१७३.	चेरी	१	ना
१७४.	जापान	१	ना
१७५.	जाभा	१	ना
१७६.	जिपर	२	ना
१७७.	जुन	४	ना
१७८.	जुनियर	१	वि
१७९.	जुलाई	१	ना
१८०.	जेल	१५	ना
१८१.	ज्याकेट	१	ना
१८२.	ज्याज	१	ना
१८३.	टडस्टेज	१	ना
१८४.	टमाटर	२	ना
१८५.	टाइगर	१	ना

१८६.	टाइप	७	क्रि
१८७.	टाइपराइटर	४	क्रि.वि.
१८८.	टाइम	६	ना
१८९.	टाइमपास	१	ना
१९०.	टाई	१	ना
१९१.	टायर	३	ना
१९२.	टावर	८	ना
१९३.	टिएर्नो	१	ना
१९४.	टिकट	१४	ना
१९५.	टिनएजर	१	ना
१९६.	टिफन	३	ना
१९७.	टिम	१	ना
१९८.	टिसट	१	ना
१९९.	टीबी	६	ना
२००.	टु	१	सं.
२०१.	टुथपेस्ट	१	ना
२०२.	टुर	१	ना
२०३.	टुरिस्ट	३	ना
२०४.	टेन्सन	१	क्रि
२०५.	टेबल	१	ना
२०६.	टेरेस	३	ना
२०७.	टेलिफोन	२	ना
२०८.	टेलिभिजन	४	ना
२०९.	टेस्ट	१	क्रि
२१०.	टेस्टी	१	वि
२११.	ट्याबलाइट	१	ना
२१२.	ट्याक्टर	१	ना

२१३.	ट्याक्स	१	क्रि
२१४.	ट्याक्सी	२	ना
२१५.	ट्रडकल	१	क्रि.वि.
२१६.	ट्रक	५	ना
२१७.	ट्राई	१	क्रि
२१८.	ट्राफिक	१	ना
२१९.	ट्रान्सलेसन	१	क्रि
२२०.	ट्रेन	३०	ना
२२१.	डन	२	ना
२२२.	डम	३	ना
२२३.	डा	३	ना
२२४.	डाइभ	१	क्रि
२२५.	डाइरेक्टर	३	ना
२२६.	डाउनटाउन	१	ना
२२७.	डाक्टर	१०	ना
२२८.	डाटा	१	ना
२२९.	डान्स	१	क्रि
२३०.	डायरी	१	ना
२३१.	डिग्री	१	ना
२३२.	डिजाइन	३	ना
२३३.	डिपर	१	वि
२३४.	डिप्रेसन	२	ना
२३५.	डियाण्ड	१	वि
२३६.	डिसिजन	१	क्रि
२३७.	डिसेम्बर	२	ना
२३८.	डिस्को	१	ना
२३९.	डिस्टडसन	१	क्रि

२४०.	डीआईजी	१	ना
२४१.	डेरी	१	ना
२४२.	डोपामाइन	१	ना
२४३.	ड्युटी	६	क्रि
२४४.	तोप	१	ना
२४५.	नबल	१	ना
२४६.	नम्बर	१७	ना
२४७.	नर्मल	१	वि
२४८.	नाइजरिया	१	ना
२४९.	नागथ्री	२	ना
२५०.	निकोन	२	ना
२५१.	नेगेटिभ	१	ना
२५२.	नेगेभिम	१	ना
२५३.	नोएडा	२	ना
२५४.	नोबेल	१	ना
२५५.	नोभेम्बर	४	ना
२५६.	न्यूयार्क	१	ना
२५७.	नं	१	ना
२५८.	पम्फ्रेट	१	क्रि
२५९.	परफ्युम	४	ना
२६०.	पर्पल	१	वि
२६१.	पर्स	२	ना
२६२.	पर्सिया	१	ना
२६३.	पाउडर	१	ना
२६४.	पाइप	१	ना
२६५.	पाइन्ट	११	ना
२६६.	पाइलट	१	ना

२६७.	पाकेट	१	ना
२६८.	पाकिस्तान	१	ना
२६९.	पार्टी	४	वि
२७०.	पार्टटाइम	१	ना
२७१.	पालिस	५	ना
२७२.	पावर	२	ना
२७३.	पासपोर्ट	३	ना
२७४.	पिरामिड	१	ना
२७५.	पिरियड	१	वि
२७६.	पिस्तोल	३	ना
२७७.	पीएसी	१	ना
२७८.	पीभी	१	ना
२७९.	पेटेन्ट	३	वि
२८०.	पेन	१	ना
२८१.	पेनकेक	१	क्रि.वि
२८२.	पेन्ट	१	ना
२८३.	पेन्टेक्स	२	क्रि
२८४.	पेन्डुलम	१	ना
२८५.	पेप्सी	१	ना
२८६.	पेप्सीकोला	१	ना
२८७.	पोट्रेट	१	क्रि
२८८.	पोलिस्टर	१	ना
२८९.	पोलोराइज्ड	१	ना
२९०.	पोस्ककार्ड	५	ना
२९१.	पोस्टर	४	ना
२९२.	प्रतिशत	१	ना
२९३.	प्राइमरी	१	वि

२९४.	प्राइमिनिस्टर	१	ना
२९५.	प्रिन्ट	१	ना
२९६.	प्रेस	१	क्रि
२९७.	प्रेसर	१	क्रि
२९८.	प्रोग्राम	२	ना
२९९.	प्रोजेक्टर	१	ना
३००.	प्रोफेसनल	१	ना
३०१.	प्रोफेसर	१	ना
३०२.	प्रोमोटेड	१	ना
३०३.	प्रोमोसन	१	वि
३०४.	प्याकेट	२	ना
३०५.	प्यारोडी	१	ना
३०६.	प्याराडाइभ	१	ना
३०७.	प्लास्टिक	६	ना
३०८.	प्लेट	३	ना
३०९.	प्लिज	१	क्रि
३१०.	फकल्याण्ड	१	ना
३११.	फर्मुला	१०	ना
३१२.	फरारी	१	ना
३१३.	फाइट	२	क्रि
३१४.	फादर	३	ना
३१५.	फिक्सन	१	ना
३१६.	फिग	१	ना
३१७.	फिट	१०	ना
३१८.	फिनाइल	१	ना
३१९.	फिलिप्स	१	ना
३२०.	फिल्म	३	ना

३२१.	फिल्मी	३	वि
३२२.	फुट	१	ना
३२३.	फेस्टिमलुक	१	वि
३२४.	फोकस	१	ना
३२५.	फोटो	१८	ना
३२६.	फोन	११	ना
३२७.	फ्याक्चर	१	क्रि
३२८.	फ्याक्ट्री	५	ना
३२९.	फ्यान	२	ना
३३०.	फ्युज	१	क्रि
३३१.	फ्रिदा	१	ना
३३२.	फ्री	२	ना
३३३.	फेब्रुअरी	३	ना
३३४.	फ्रेम	५	ना
३३५.	फ्रयाङ्क	१	वि
३३६.	फ्ल्य	१	क्रि
३३७.	फ्लोर	१	ना
३३८.	बक्सर	१	ना
३३९.	बटम	१	ना
३४०.	बटर	२	ना
३४१.	बन्डल	१	ना
३४२.	बर्नभिता	१८	ना
३४३.	बलिउड	१	ना
३४४.	बाथरुम	१	ना
३४५.	बिज	१	ना
३४६.	बिथोविन	१	ना
३४७.	बिफर	१	ना

३४८.	विफिड	२	ना
३४९.	विलबोर्ड	११	ना
३५०.	वीए	१	ना
३५१.	वीएचयु	३	ना
३५२.	बुल्डोजर	६	ना
३५३.	बेड	६	ना
३५४.	बेडरुम	२	ना
३५५.	बेन्च	१	ना
३५६.	बेन्जिन	१	ना
३५७.	बेबी	१	ना
३५८.	बेलायत	१	ना
३५९.	बेल्ट	१	ना
३६०.	बेसमेन्ट	१	ना
३६१.	बोटल	६	ना
३६२.	बोल्ड	१	ना
३६३.	ब्याग	१०	ना
३६४.	ब्याङ्क	२	ना
३६५.	ब्यान्ड	१	ना
३६६.	ब्यान्डेज	१	ना
३६७.	ब्यारिकेट	१	ना
३६८.	ब्यारिकेटिड	१	ना
३६९.	ब्रान्ड	२	ना
३७०.	ब्रान्डेड	१	वि
३७१.	ब्रिटिस	१	ना
३७२.	ब्रुसली	१	ना
३७३.	ब्रेक	२	क्रि
३७४.	ब्रेड	१	ना

३७५.	बल्याकबोर्ड	१	ना
३७६.	भिक्टोरिया	१	ना
३७७.	भिलेन	१	ना
३७८.	भिसा	१	ना
३७९.	भेजिटोरियन	१	ना
३८०.	भेनिसियन	१	ना
३८१.	भ्यासेक्टोमी	१	ना
३८२.	भ्वाइलिन	१	वि
३८३.	मटन	१	ना
३८४.	मडर	१	ना
३८५.	मनिप्लान्ट	५	ना
३८६.	मनोग्राम	५	ना
३८७.	ममी	१	ना
३८८.	मसरुम	१	ना
३८९.	माइल	१	ना
३९०.	माइग्रेन	२	ना
३९१.	मार्केट	१	ना
३९२.	मार्च	२	ना
३९३.	माल्दिभ्स	१	ना
३९४.	मास्सन्ड्रा	२	ना
३९५.	मिट	१	ना
३९६.	मिटर	७	ना
३९७.	मिनेट	२	ना
३९८.	मिस	१	क्रि
३९९.	मिसन	२	ना
४००.	मे	१	ना
४०१.	मेटल	१	ना

४०२.	मेन	१	ना
४०३.	मेसिन	४	ना
४०४.	मेसिनगन	२	ना
४०५.	मोड	१	ना
४०६.	मोरियम	१	ना
४०७.	म्याडम	२	ना
४०८.	म्याराथन	१	ना
४०९.	म्याथ	२	ना
४१०.	म्यानुस्क्रिप्ट्स	१	ना
४११.	याक्सन	१	क्रि
४१२.	यार	१	वि
४१३.	युगल	१	ना
४१४.	युनिट	१	वि
४१५.	युनिभर्सिटी	१	ना
४१६.	युरोप	१	ना
४१७.	रजिस्टर	५	ना
४१८.	रसिया	१	ना
४१९.	राइफल	२	ना
४२०.	रिक्सा	१	ना
४२१.	रिजर्भ	१	क्रि
४२२.	रिजर्भेसन	७	ना
४२३.	रिजल्ट	१	क्रि
४२४.	रिदिम	१	ना
४२५.	रिम	१	ना
४२६.	रिपिट	१	क्रि
४२७.	रिपोर्ट	१	क्रि
४२८.	रियल	१	वि

४२९.	रिलिज	२	क्रि
४३०.	रिले	१	ना
४३१.	रिसेप्सन	१	ना
४३२.	रुट	१	ना
४३३.	रुनी	२	ना
४३४.	रेकर्ड	१४	क्रि
४३५.	रेडिएसन	१	ना
४३६.	रेडी	१	क्रि
४३७.	रेन्जर	१	ना
४३८.	रेमिडटल	१	ना
४३९.	रेल	९	ना
४४०.	रेलवे	३	ना
४४१.	रेस्ट	१४	क्रि
४४२.	रेस्टुरेन्ट	१	ना
४४३.	रोड	१	ना
४४४.	रोमान्टिक	३	वि
४४५.	रोमान्स	१	सिक्र
४४६.	रोयल लुक	१	क्रि.वि.
४४७.	रोलिड	१	क्रि.
४४८.	लकेट	७	ना
४४९.	लक्स	१८	ना
४५०.	लन्डन	१	ना
४५१.	लभ	४	क्रि
४५२.	लभलेटर	३	ना
४५३.	लाइट	२	ना
४५४.	लाइन	९	ना
४५५.	लाइफ	१	ना

४५६.	लाइसेन्स	१	ना
४५७.	लिफ्ट	१	ना
४५८.	लिम्का	२६	ना
४५९.	लियोजिन	१	ना
४६०.	लेइक	१	ना
४६१.	लेइका	१	ना
४६२.	लेदर	१	ना
४६३.	लेफ्ट	२	ना
४६४.	लोड	१	ना
४६५.	वाइन	२	ना
४६६.	वारकरी	१	ना
४६७.	वार्ड	१	ना
४६८.	वेस्ट	४	ना
४६९.	शायरी	१	ना
४७०.	सड्स	६	ना
४७१.	सट	१	वि
४७२.	सनफ्लावर	१	ना
४७३.	सन्	३२	ना
४७४.	सन्डे	१	ना
४७५.	सपोर्ट	१	क्रि
४७६.	सबटाइटल	१	वि
४७७.	सरप्राइज	२	क्रि.वि
४७८.	सरक्रिक	६	ना
४७९.	सरी	१	वि
४८०.	सल	७	ना
४८१.	सलाद	१	ना
४८२.	सलिन	२७	ना

४८३.	साइकल	५	ना
४८४.	सइड	२	ना
४८५.	साइनेरिया	१	ना
४८६.	साउथ	१	ना
४८७.	साउण्ड	२	वि
४८८.	साउन्डम्यान	३	वि
४८९.	सारा	१	ना
४९०.	सालिक	१	ना
४९१.	सिक्री	५	ना
४९२.	सिगरेट	१	ना
४९३.	सिङ्गापुर	१	ना
४९४.	सिङ्क्रोनाइज	१	ना
४९५.	सिट	११	ना
४९६.	सिटी	१	ना
४९७.	सिनेमा	११	ना
४९८.	सिन्क्रोनल	१	ना
४९९.	सिन्थेसाइजर	१	ना
५००.	सिलाबर	२	ना
५०१.	सीएफएल	२	ना
५०२.	सीडिओ	१	ना
५०३.	सीलिड	२	ना
५०४.	सुट	१	क्रि
५०५.	सुटर	३	ना
५०६.	सुटिड	१३	क्रि
५०७.	सुपरस्टार	१	वि
५०८.	सुलिमान	४	ना
५०९.	सुलोसन	१	ना

५१०.	सुसाइड	१	क्रि.वि.
५११.	स्कर्टिड	१	ना
५१२.	स्कूल	२२	ना
५१३.	स्क्रु	१	ना
५१४.	स्क्वास	१	ना
५१५.	स्टम्यान	१	ना
५१६.	स्टाइल	४	ना
५१७.	स्टार	३	वि
५१८.	स्टिल	१	ना
५१९.	स्टुडियो	९	ना
५२०.	स्टेरिड	१	ना
५२१.	स्टेसन	२९	ना
५२२.	स्टोन	१	ना
५२३.	स्तोभ	२	ना
५२४.	स्ट्रबेरी	१	ना
५२५.	स्ट्रयान्ड	१	ना
५२६.	स्ताफ	२	ना
५२७.	स्पन्ज	१	ना
५२८.	स्पिड	२	क्रि
५२९.	स्पिड	१	ना
५३०.	स्प्रे	१	क्रि
५३१.	स्माइल	१	ना
५३२.	स्लेट	१	ना
५३३.	स्विट्जरल्याण्ड	१	ना
५३४.	स्विमिड	१	ना
५३५.	स्विपर	१	ना
५३६.	स्वीसल्याड	१	ना

५३७.	हकिडस	१	ना
५३८.	हल	४	ना
५३९.	हर्सपावर	१	ना
५४०.	हस्पिटल	६	ना
५४१.	हलिउड	१	ना
५४२.	हाइकोट	१	ना
५४३.	हाइटाइड	१	ना
५४४.	हाइवे	१	ना
५४५.	हाउसफूल	१	वि.
५४६.	हाफ्टाइम	३	ना
५४७.	हाम्मोन	३	ना
५४८.	हार्मोनाइजर	१	वि
५४९.	हिल	१	ना
५५०.	हिरो	२	ना
५५१.	हिरोइन	४	ना
५५२.	ह्विस्की	१	ना
५५३.	हिस्टोरिकल	१	वि
५५४.	हेडमास्टर	३	वि
५५५.	हेडलाइट	३	वि
५५६.	हेन्सम	१	वि
५५७.	हेलिकप्टर	२	ना
५५८.	होटल	१२	ना
५५९.	ह्यान्डपम्प	१	ना
५६०.	ह्यान्डल	१	ना
५६१.	ह्वाइट	१	वि
५६२.	ह्वेल	१	ना

४.२.२ पदावलीको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

‘घामकिरी’ उपन्यासमा पदावलीको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूका अध्ययन यस शीर्षक अन्तर्गत प्रस्तुत गरिएका छन् । यसमा पदावली तहमा भएका अङ्ग्रेजी कोडहरूको आवृत्ति र पदावलीका प्रकारलाई समेत तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ३

पदावलीको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

क्र.सं.	पदावली	आवृत्ति	पदावली प्रकार
१.	अजन्ता एटलस	१	ना
२.	अजन्ता टुर एण्ड ट्राभल्स	१	ना
३.	अटोमेटिक पिस्तोल	१	ना
४.	अन्डर ग्राउन्ड ग्यारेज	१	वि
५.	अन्ना कोरनिया	१	ना
६.	केस	१	वि
७.	अपरेसन थिएटर	१	ना
८.	अर्ब डलर	१	ना
९.	अमेरिकन सेक्स सिम्बोल मार्लिन मुनरो	१	ना
१०.	अमेरिकी कम्पनी	१	वि
११.	अल्ट्रा लाइट स्पोर्ट्स	१	ना
१२.	अल्ट्रा लाइट स्पोर्ट्स एयरक्राफ्ट	१	ना
१३.	अस्कर वाइल्ड	१	ना
१४.	आइ लाइनर	१	ना
१५.	आइ ब्रो जेल	१	ना
१६.	आइल्यास कर्लर	१	वि
१७.	आइस कफी	२	वि
१८.	आई जेल	१	ना

१९.	आउट डोर सुटिड	१	वि
२०.	आरओ सिस्टम	१	वि
२१.	आर के स्टुडियो	१	ना
२२.	इको फ्रेन्डली हाउस	१	ना
२३.	इन्डोर सुटिड	२	वि
२४.	इमेज स्क्यानइड	१	ना
२५.	इमेल्दा मार्कोस	१	ना
२६.	इम्पोरियल म्याजेस्टी परफ्युम	१	ना
२७.	इलेक्ट्रिकल इन्जिनियर	१	ना
२८.	इस्टम्यान कलर	१	ना
२९.	इस्टम्यान कोडाक	१	ना
३०.	उदरिड हाइट्स	१	ना
३१.	एक्सटर्नल फ्ल्यास लाइट	१	वि
३२.	एम्सट्रिम लड सट	१	ना
३३.	एक्सन कोओर्डिनेटर	१	क्रि
३४.	एटमिक नम्बर	१	ना
३५.	एडमिसन बीएचयु	१	ना
३६.	एडोल्फ हिटलर	१	ना
३७.	एन्टलान्टा ओलम्पिक	१	ना
३८.	एपर्चर एडजस्ट	१	ना
३९.	एमए पास	१	ना
४०.	एमएम सेल्युलोइड नगेटिभ इरिफ्याक्स क्यामरा	१	ना
४१.	एम्पायर स्टेट विल्डिड	१	ना
४२.	एयर कन्डिसन	१	ना
४३.	एयर क्राफ्ट	१	क्रि
४४.	सरिकमो किस	१	वि

४५.	एल्भिस प्रेस्ले स्टाइल	१	ना
४६.	एसिड रेन	१	क्रि
४७.	एसिड वास	१	क्रि
४८.	एसोसिएसन अफ डर्म्याटोलोजिस्ट	१	ना
४९.	एस्कमो किस	१	क्रि
५०.	ओपोलो फाउन्टेन पेन	१	ना
५१.	ओभर एक्टिड	१	वि
५२.	ओभर टाइम	१	वि
५३.	ओलिभिया न्युटन	१	ना
५४.	ओलो नगोपो डाउनटाउन	१	ना
५५.	अङ्ग्रेजी क्यापिटल लेटर	१	ना
५६.	ककटेल लाउन्ज	१	ना
५७.	कङ्क्रिट मिक्स्चर	१	क्रि
५८.	कम्भर्टिबल कार	६	वि
५९.	कम्पोजित सट	१	वि
६०.	कम्प्याक्ट फ्लोरसेन्ट लाइट	१	वि
६१.	कम्प्युटर अपरेटिड सिस्टम	१	ना
६२.	कम्बिड अपरेसन	१	क्रि
६३.	कम्प्युनिष्ट पार्टी	१	ना
६४.	कपि राइट	४	क्रि
६५.	कपि लेफ्ट	१	क्रि
६६.	कार्बोनेटेर वाटर	४	वि
६७.	कार्बोनेटेड सफ्ट ड्रिडस	१	वि
६८.	किचन कुक टप	१	ना
६९.	किलोमिटर स्पात	१	ना
७०.	कोकाकोला पेप्सी	१	ना
७१.	कोलगेट पामोलिभ	१	ना

७२.	क्याप बोर्ड	२	ना
७३.	क्यापर बोर्ड	२	ना
७४.	क्यामरा राउण्ड ट्री	१	ना
७५.	क्यामुलो निम्बस	१	ना
७६.	क्यालप ढलाई	१	ना
७७.	गड प्रमिस	३	क्रि
७८.	गनी कम्पाउन्ड	१	ना
७९.	गिम्बर्ट स्कट	१	ना
८०.	गोल्ड टिस्युज	१	वि
८१.	गोल्ड पेन	४	वि
८२.	गोल्ड लेदर बेल्ट	१	वि
८३.	गोल्डेन कलर	१	वि
८४.	ग्याली पुफ	१	क्रि
८५.	ग्राउन्ड फ्लोर	१	वि
८६.	ग्राननाडा कार	१	वि
८७.	ग्राबिएला कोको च्यानल	१	ना
८८.	ग्रिटिड कार्ड	२	क्रि
८९.	ग्रेट वाल	१	ना
९०.	चिकेन विरयानी	१	वि
९१.	चार्ली च्याप्लिन	१	ना
९२.	चिल्ड्रेन्स थियटर	१	ना
९३.	जनरल वार्ड	५	ना
९४.	जिन्स पाइट	१	ना
९५.	जुम लेन्स	१	क्रि.वि.
९६.	जेन अन्टेन	१	ना
९७.	जेनेभा सनग्लास	१	ना
९८.	जेलिज सुज	१	ना

९९.	जोन टूबोल्टा	१	ना
१००.	जोन पेम्बठन	१	ना
१०१.	जोन म्यालेन क्याम्प	२	ना
१०२.	जोन लेनन	१	ना
१०३.	जोनिवाकर स्कच	१	ना
१०४.	जोहानस् गुटन	१	ना
१०५.	ज्याक एण्ड डायना	१	ना
१०६.	ज्याकेरा आर्किटेक्ट पेन	१	वि
१०७.	ज्याकी च्याङ	१	ना
१०८.	टड किस	२	क्रि
१०९.	टप स्टप	१	क्रि
११०.	टाइगर कार	४	वि
१११.	टाइम पास	३	क्रि
११२.	टाइम मेसिन	१	ना
११३.	टाइम ल्याप्स	१	ना
११४.	टिक उड	१	ना
११५.	टिकट काउन्टर	३	ना
११६.	टिक रिजर्भेसन	२	ना
११७.	टिन्वर आयोडिन	१	ना
११८.	टिफिन टाइम	१	ना
११९.	टिबेटयन प्लेट	१	ना
१२०.	टिम लिडर	१	ना
१२१.	टुरिस्ट गाइड	१	ना
१२२.	टुरिस्ट बस	१	ना
१२३.	टेक्टोमा ग्रान्डिस	१	ना
१२४.	टेनिस कोर्ट	२	ना
१२५.	टेब लोइड	१	ना

१२६.	टेलिफोन बुथ	१	ना
१२७.	ट्राभल एजेन्सी	२	ना
१२८.	ट्रेडल मेसिन	१	ना
१२९.	ट्रेन स्टेसन	१	ना
१३०.	ट्वाइलेट प्लङ्गर	१	ना
१३१.	डफल व्याग	३	ना
१३२.	डम्पड साइट	६	ना
१३३.	डिग्री सेल्सियस	१	ना
१३४.	डिजाइनर अर्जेस्ट बेयक्स	१	ना
१३५.	डिभोर्स पेपर	१	ना
१३६.	डिसइन्फेक्टेन्ट स्प्रे	१	क्रि
१३७.	डिस्पोजेबल स्पन्ज	१	ना
१३८.	डे कर्तियर	१	ना
१३९.	डेट पिक्स	१	क्रि
१४०.	डेनिम जिन्स	२	ना
१४१.	डोपो माइन	१	ना
१४२.	डोब्लर म्यान	१	वि
१४३.	डोरियन ग्रे	१	ना
१४४.	थर्ड असिस्टेन्ट	१	ना
१४५.	नम्बर प्लेटफर्म	१	ना
१४६.	नम्बर फाइभ च्यानल	१	वि
१४७.	नाइट्रोजन - डाइअक्साइड	१	ना
१४८.	नादिन गोर्दिमर	१	ना
१४९.	नापा भ्याली वाइन अक्सन	१	ना
१५०.	नुटन टिफिन कम्पनी	२	ना
१५१.	नेल्सन मन्डेला	१	ना
१५२.	पडक स्टाइल	१	वि

१५३.	परफ्युमड गार्डेन	१	ना
१५४.	पर्सनल कम्प्युटर	१	ना
१५५.	पर्सियन कार्पेट	१	वि
१५६.	पाकिस्तानी नेभी	१	वि
१५७.	पाब्बो नेरुदा	१	ना
१५८.	पाली हिल	१३	ना
१५९.	पिकासो ब्रान्ड	४	ना
१६०.	पिक्चर अवार्ड	१	ना
१६१.	पिक्चर ग्यालरी	१	ना
१६२.	पिङ्क कलर	१	वि
१६३.	पिन बल	१	ना
१६४.	पिभीसी प्लाष्टिक	१	ना
१६५.	पियर सेप बडी	१	वि
१६६.	पीएम स्टमिक रेडियस	१	ना
१६७.	पेटेन्ट राइट	१	ना
१६८.	पेसर कुकुर	१	ना
१६९.	पेस्टल कलर	१	वि
१७०.	पोटासियम परम्याग्नेट	१	ना
१७१.	पोलार आइस क्याप	१	वि
१७२.	प्यान्टिन प्रो भीले	१	ना
१७३.	प्लेट फर्म	४	ना
१७४.	प्राइड एण्ड प्रिज्युडिस	१	ना
१७५.	प्राइमरी कलर	१	वि
१७६.	प्राइभेट अफिस	१	ना
१७७.	प्रोजेक्सन सिस्टम	१	क्रि
१७८.	प्रोभिडेन्ट फन्ड	१	ना
१७९.	फल्यास लाइट	१	वि

१८०.	फस्ट क्लास	१	ना
१८१.	फस्ट ब्लड	१	ना
१८२.	फाइट डाइरेक्टर	१	ना
१८३.	फाइबर ग्लास	१	ना
१८४.	फाउन्टेन पेन	१	वि
१८५.	फाउन्डेसन क्रिम	१	ना
१८६.	फिलिपिनो इन्टरनेट ह्याकर	१	ना
१८७.	फिल्ड साउन्ड	१	ना
१८८.	फिल्म सिटी	२	ना
१८९.	फिल्म ब्लो आउट	१	ना
१९०.	फिल्मी स्टाइल	१	ना
१९१.	फिस्ट कार	२	वि
१९२.	फेक आउट	१	वि
१९३.	फेड इन	१	ना
१९४.	फेसन डिजाइनर	१	ना
१९५.	फोटो फेसन	१	ना
१९६.	फोटो कोमिक ग्लास	१	ना
१९७.	फोन नम्बर	१	ना
१९८.	फोबी केट्स	१	ना
१९९.	फोर्न्स म्यागजिन	१	ना
२००.	फोर्ट क्याम्पस	१	ना
२०१.	फोर्ट कम्पनी	१	ना
२०२.	फ्रन्ट साइड	२	ना
२०३.	फ्रन्ट सिट	१	ना
२०४.	फ्रयाङ्क मुलर	२	ना
२०५.	फ्रेन्च किस	१	क्रि
२०६.	फ्लार्ड ओभर	१	क्रि

२०७.	फ्लोर नम्बर	१	ना
२०८.	फ्ल्यास लाइट	१	ना
२०९.	बक्स आउट	१	ना
२१०.	बक्स ब्लक	१	ना
२११.	बटरफ्लाई किस	२	वि
२१२.	बटरफ्लाई स्लिम्	१	वि
२१३.	बर्थ डे	२	ना
२१४.	बारक ओबामा	१	ना
२१५.	बाबी डल	३	ना
२१६.	बार्विक्यु मरिया	१	ना
२१७.	बुक मार्क	२	ना
२१८.	बुक स्टल	१	ना
२१९.	बेड सिट	५	ना
२२०.	बेलबटम पाइन्ट	२	ना
२२१.	बेलामिस्टा अपार्टमेन्ट	२	ना
२२२.	बोइड चार्टर	१	ना
२२३.	बोतल लिम्का	१	ना
२२४.	बोर्डर क्रस	१	क्रि
२२५.	ब्याक ग्राउण्ड म्युजिक	१	ना
२२६.	ब्याक वर्ड क्लासेज कोटा	१	ना
२२७.	व्याटल अफ बुलरन	१	ना
२२८.	ब्यालेष्टिक प्यारासुट	२	ना
२२९.	ब्रान्डा वेस्ट	१	ना
२३०.	ब्रान्डा पाली हिल	१	ना
२३१.	ब्रेस्ट स्ट्रोक	१	ना
२३२.	ब्लुइस सन लाइट	१	वि
२३३.	ब्लो अप्स	१	ना

२३४.	ब्लो ब्याक टाइप	१	ना
२३५.	ब्लो वेभ हेर स्टाइल	१	ना
२३६.	ब्लयाक एण्ड ह्वाइट	३	वि
२३७.	ब्ल्याक क्रोको डायल	१	वि
२३८.	ब्ल्याक स्ट्रोल	१	वि
२३९.	ब्ल्याक होटल	१	वि
२४०.	ब्ल्याकेस्ट डे अफ इन्डियन हिष्ट्री	१	ना
२४१.	भिक्टोरिया फल्स	१	ना
२४२.	भेनिटी भ्यान	२	ना
२४३.	म्यालेन्टाइनस डे	५	ना
२४४.	भ्यु फाइटर	१	ना
२४५.	भ्वाइलिन पिस	१	ना
२४६.	मर्लिन मुनरो	२	ना
२४७.	मलाड इष्ट	४	ना
२४८.	मलाड वेस्ट	२	ना
२४९.	मल्टिनेसनल कम्पनी	५	ना
२५०.	माउन्ट एभरेष्ट	३	ना
२५१.	माइक्रोन स्केल	१	ना
२५२.	मास्टर डिग्री	१	ना
२५३.	मिनर्वा ड्रेसिड	१	ना
२५४.	मिलियन डलर	१	ना
२५५.	मिलियन माइल	१	ना
२५६.	मुलेट स्टाइल	१	ना
२५७.	मेक अप	५	क्रि
२५८.	मेक अप असिस्टेन्ट	१	क्रि.वि.
२५९.	मेक अप बुरुस	१	ना
२६०.	मेक अप रिमुभर	१	ना

२६१.	मेडिटेरिनियन रिभाइभल आर्किटेक्ट	१	ना
२६२.	मोज्याक टायल्स	१	ना
२६३.	मोड्युलर किचन	१	ना
२६४.	म्याजिकल रिवालिश्चम	१	ना
२६५.	युनिभर्सिटी गेट	१	ना
२६६.	युरो रोइल्टी	१	ना
२६७.	रसियन शेरी	१	वि
२६८.	राइट साइट	१	ना
२६९.	रिलिजिड अन	१	क्रि
२७०.	रि-सुट	१	क्रि
२७१.	रेकर्ड बटन	१	क्रि
२७२.	रेड वाइन	१	वि
२७३.	रेडियो आर्कियोलोजिष्ट डा. जोन हिलर	१	ना
२७४.	रेबन सनग्लास	१	ना
२७५.	रेल्वे इसिड	१	ना
२७६.	रेलसे टिकट बुकिड फलर्क	१	ना
२७७.	रेलवे ट्रयाक	५	ना
२७८.	रेलवे रुट	१	ना
२७९.	रेलवे रिजर्भेसन	१	ना
२८०.	रेलवे लिक	१	ना
२८१.	रेलवे स्टेसन	२०	ना
२८२.	रेलवे स्लिपर प्लान्ट	१	ना
२८३.	रोमान्टिक कोटेसन	१	वि
२८४.	रोमान्टिक सिनेमा	१	ना
२८५.	रोमियो जुलियट	१	ना
२८६.	रोल्स रोयल कम्पनी	१	ना
२८७.	रोलस रोवस	३	ना

२८८.	लकेट सिक्री	१	ना
२८९.	लक्जरी कार	१	ना
२९०.	लक्जरी परफ्युम	१	ना
२९१.	लड सट	१	क्रि
२९२.	लस एन्जल	१	ना
२९३.	लस एन्जलस	२	ना
२९४.	लाइट पास	१	क्रि
२९५.	लाइट ब्वाई	१	ना
२९६.	लाइफ फिनिस	१	क्रि
२९७.	लाइफ साइज पेन्टिड	१	ना
२९८.	लारा वाजपेथी	१	ना
२९९.	लिडो सिनेमा	१	ना
३००.	लिप कन्डिस्नर	१	ना
३०१.	लिप पेन्सिल	१	ना
३०२.	लियोनार्डो दा भिन्ची	१	ना
३०३.	लियोपार्ट प्रिन्ट	१	ना
३०४.	लेजर बिम	१	ना
३०५.	लेटर प्रेस	२	ना
३०६.	लेडर सुज	१	वि
३०७.	लेफ्ट साइड	१	ना
३०८.	लेमिनिया फोन्टाना	१	ना
३०९.	लोअर केस	१	वि
३१०.	लोकल ट्रेन	२	ना
३११.	वार्ड रोन	१	ना
३१२.	विट्नी हस्टन	१	ना
३१३.	वेट बक्स	४	ना
३१४.	वेट लुक	१	ना

३१५.	वोले सोयन्का	१	ना
३१६.	शेक्स पियर	१	ना
३१७.	सट नम्बर	१	ना
३१८.	सट रेडी	२	क्रि
३१९.	सकेन इम्प्याक्ट	१	ना
३२०.	सरप्राइज भिजिट	१	ना
३२१.	सर्च वारेन्ट	१	ना
३२२.	सल्फर डाइअक्साइड	१	ना
३२३.	साइड पकेट	१	ना
३२४.	साउन्ड इफेक्ट	१	क्रि
३२५.	सिग्नेचर ट्युन	२	ना
३२६.	सिट सिजर्भेसन	१	ना
३२७.	सिटिजन वाच कम्पनी	१	ना
३२८.	सिड्नी सेल्ड	१	ना
३२९.	सिन नम्बर	१	ना
३३०.	सिनेमा हल	१	ना
३३१.	सिन्थेटिक रबर	१	ना
३३२.	सिफ्ट की	१	ना
३३३.	सिम्फोनी नम्बर	१	ना
३३४.	सिलोन रेडियो	१	ना
३३५.	सिल्वर प्लान्ट	१	ना
३३६.	सिम्भेस्टर स्टालन	२	ना
३३७.	सी फेसिड	१	क्रि
३३८.	सुइट बुक	१	वि
३३९.	सुटिड फिल्म सिटी	१	ना
३४०.	सुटिड फिल्मी	१	क्रि
३४१.	सुटिड युनिट	१	ना

३४२.	सुपर इम्पोज	१	वि
३४३.	सुपर पावर एक्सेर मेसिन	१	ना
३४४.	सुसाइर नोट	२	ना
३४५.	सेक्युरिटी गार्ड	१	ना
३४६.	सेक्स लाइफ	१	वि
३४७.	सेक्स वर्कस	१	ना
३४८.	सेक्सी बडी	१	वि
३४९.	सेल्युलाइड रिल	१	ना
३५०.	स्क्रिनिड रुम	१	ना
३५१.	स्टक एक्सचेन्ज	२	क्रि
३५२.	स्ट्रिट सिङ्गर	१	ना
३५३.	स्पट लाइट	१	ना
३५४.	स्पट व्वाई	१	ना
३५५.	स्पन्ज ग्लास	१	ना
३५६.	स्पुल टेप	१	ना
३५७.	स्पिलट स्कर्ट	१	ना
३५८.	स्यान्डविच सेन्टर	१	ना
३५९.	स्लाइडिड किस	२	वि
३६०.	स्लो मोसन	३	वि
३६१.	स्टिल फोटोग्राफी	१	ना
३६२.	स्विमिड पुल	२	ना
३६३.	स्वीस ब्याङ्क	१	ना
३६४.	हाफ्ट टाइम	१	ना
३६५.	हाफ्ट पाइन्ट	४	ना
३६६.	हिल स्टेसन	१	ना
३६७.	हेभिट ल्याम्प	१	ना
३६८.	हेवी मेटल व्यान्ड मेटालिका	१	ना

४.२.३ उपवाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

‘घामकिरी’ उपन्यासमा उपवाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडहरूका अध्ययन यस शीर्षक अन्तर्गत गरिएका छन् । यसमा उपवाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडहरूका आवृत्ति र उपवाक्यको प्रकारलाई समेत तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ४

उपवाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

क्र.सं.	उपवाक्य	आवृत्ति	उपवाक्यको प्रकार
१.	अफ द सोल्डर टप	१	ना.उ.
२.	अमेरिकी रकव्याण्ड लिनिर्ड स्किर्निठ लिड सिङ्गर रुनी	१	ना.उ.
३.	ओभर एक्टिड !	१	क्रि.उ.
४.	गुड/भेरी गुड	१	ना.उ.
५.	ग्रेटस्ट लभ अफ अल	१	क्रि.उ.
६.	टेक केयर	२	क्रि.उ.
७.	नम्बर फाइभ च्यानल लक्जरी परफ्युम	१	ना.प.
८.	नम्बर फाइभ च्यानल लक्जरी परफ्युम मर्लिन मुन्नो	१	ना.प.
९.	फरेन एक्सचेन्स रेगुलेसन एक्ट अमेरिकी भेराइती सो द मिकी माउस क्लब	१	ना.उ.
१०.	फस्ट क्लास ।	१	ना.उ.
११.	फुल नेम ?	१	क्रि.उ.
१२.	ब्लयाकेस्ट डे अफ इन्डियन हिस्ट्री	२	ना.उ.
१३.	मलिटनेन्स अफ इन्टरनल सेक्युरिटी एक्ट	१	ना.उ.
१४.	मास्टर अफ द गेम	१	ना.उ.
१५.	मेड फ्रम केनिम फ्रेब्रिक	१	क्रि.उ.

१६.	यु निदेद मी ?	१	क्रि.उ.
१७.	लड टाइम नो सी	१	क्रि.उ.
१८.	लाइट क्लोज अप	१	क्रि.उ.
१९.	सफ्ट बेयर फ्रिडम एक्टिमिसस्ट रिचार्ड म्याथ्यु स्टलम्याल	१	ना.उ.

४.२.४ वाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

‘घामकिरी’ उपन्यासमा वाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन यस शीर्षक अन्तर्गत गरिएका छन् । यसमा वाक्यका तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडहरूमा आवृत्ति, वाक्यको संरचना वाक्यात्मक कार्यलाई समेत आधार बनाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. ५

वाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

क्र.सं.	वाक्य	आवृत्ति	वाक्य संरचना	वाक्यात्मक कार्य
१.	आई याम इन लभ ।	२	सरल	सामान्यार्थक
२.	आई लभ यु ।	१६	सरल	सामान्यार्थक
३.	आई लभ यु टु ।	३	सरल	सामान्यार्थक
४.	आई लभ यु राजु ।	१	सरल	सामान्यार्थक
५.	आर्य लभ यु सो मच ।	१	सरल	सामान्यार्थक
६.	इफ यु डोन्ट, लेट मी गो ।	१	संयुक्त	प्रश्नार्थक
७.	इफ यु लभ मी, लेट मी नो ?	१	संयुक्त	प्रश्नार्थक
८.	राजु, वी आर मेड फर इच अदर ।	३	सरल	सामान्यार्थक
९.	वी आर मेड इन हेभन ।	१	सरल	सामान्यार्थक
१०.	वी आर मेड फर इच अदर	३	सरल	सामान्यार्थक
११.	ह्वाट इज योर नेम यडुम्यान ?	१	सरल	सामान्यार्थक

४.२.५ अनुच्छेदको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

‘घामकिरी’ उपन्यासमा अनुच्छेदको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडहरूका अध्ययन यस शीर्षक अन्तर्गत अनुच्छेद, आवृत्ति समावेश गरी तालिका निर्माण गरिएका छन् :

तालिका नं. ६

अनुच्छेदको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन

क्र.सं.	अनुच्छेद	आवृत्ति
१.	माई नेम इज मकुला । मकुल पावर । सेड्युल कास्ट माणुस ।	१
२.	रेन रेन गो अवे लिटिल जोनी वान्ट्स टु प्ले रेन रेन गो टु स्पेन डोन्ट सो योर फेस अगेन	२

४.३ उपन्यासको भाषिक तहमा प्रयुक्त समग्र अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको विश्लेषण

‘घामकिरी’ उपन्यासमा भाषिक तहमा प्रयोग भएका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू के-कस्ता रहेका छन् भन्ने विषयमा समग्र अध्ययन यस शीर्षक अन्तर्गत रहेको छ । भाषिक तह शब्द/पद, पदावली, उपवाक्य, वाक्य र अनुच्छेद जस्ता भाषिक तत्वहरूमा के कस्ता र कति अङ्ग्रेजी भाषिक कोड प्रयोग गरिएका छन् त्यसको अध्ययन गरिएको छ, जसबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई पहिले तालिकामा मिश्रित कोड, सङ्ख्या, प्रतिशत, श्रेणी स्पष्ट रूपमा देखाइ त्यसपछि विश्लेषण प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं. ७

उपन्यासको भाषिक तहमा प्रयुक्त समग्र अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको विश्लेषण

क्र.सं.	कोड मिश्रणको भाषिक तह	मिश्रित कोड सङ्ख्या	प्रतिशत	श्रेणी
१.	पद	५६२	५८.४२	प्रथम
२.	पदावली	३६८	३८.२५	द्वितीय
३.	उपवाक्य	१९	१.९८	तृतीय
४.	वाक्य	११	१.१४	चौथो
५.	अनुच्छेद	२	०.२१	पाँचौ
	जम्मा	९६२	१००	

‘घामकिरी’ उपन्यासमा जम्मा ९६२ अङ्ग्रेजी भाषिक सन्दर्भहरू कोड मिश्रणको रूपमा प्रयोग भएको पाइन्छ । सम्पूर्ण भाषिक कोडहरू मध्ये पद तहमा ५६२ अङ्ग्रेजी पदहरू अथवा सन्पूर्ण अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूमा ५८.४२ प्रतिशत पद भएको पाइन्छ । त्यसै गरी सम्पूर्ण भाषिक कोडहरूमा ३६८ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक पदावली अर्थात् सम्पूर्ण अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूमा ३८.२५ प्रतिशत पदावली तहको कोड मिश्रण रहेको पाइन्छ । उपवाक्य तहमा १९ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक सन्दर्भका कोडहरू प्रयोग भएका छन् जसमा सम्पूर्ण अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूमा १.९८ प्रतिशत उपवाक्य तहको कोड मिश्रण रहेको छ । वाक्य तहमा ११ वटा भाषिक सन्दर्भका कोड मिश्रण र समग्र भाषिक तहको १.१४ प्रतिशत वाक्यमा तहमा कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । अनुच्छेद तहमा २ वटा भाषिक सन्दर्भमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएको र समग्र अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूमा ०.२१ प्रतिशत अनुच्छेद तहमा कोड मिश्रण रहेको पाइन्छ । उल्लेखित तालिकाको तथ्याङ्क अनुसार ‘घामकिरी’ उपन्यासमा पद तहका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू सबैभन्दा धेरै र अनुच्छेद तहको अङ्ग्रेजी भाषिक कोड सबैभन्दा कम रहेको पाइयो । समग्र कोड मिश्रणलाई श्रेणीकरण गर्दा प्रथम श्रेणीमा पद तह, द्वितीय श्रेणीमा पदावली तह, तृतीय श्रेणीमा उपवाक्य तह, चौथो श्रेणीमा वाक्य तह र पाँचौ श्रेणीमा अनुच्छेद तहमा कोड मिश्रण रहेको पाइन्छ ।

४.३.१ उपन्यासको भाषिक तहमा प्रयुक्त समग्र अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको आवृत्तिगत विश्लेषण

‘घामकिरी’ उपन्यासमा प्रयोग भएका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू के कति मात्रामा दोहोरिएर आएका छन् भन्ने विषयका अध्ययन यस शीर्षक अन्तर्गत गरिएको छ । शब्द, पदावली, उपवाक्य, वाक्य, अनुच्छेद जस्ता भाषिक तहमा कृति भित्र के-कस्तो छ भन्ने कुरालाई जम्मा आवृत्ति र प्रतिशतमा तालिकाबद्ध गरिएको छ । त्यसै गरी उक्त आवृत्ति र प्रतिशतलाई नियालेर कुन तहको भाषिक आवृत्ति कुन श्रेणीमा पर्दछ भनी श्रेणीकरण पनि गरिएको छ ।

तालिका नं. ८

उपन्यासको भाषिक तहमा प्रयुक्त समग्र अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको आवृत्तिगत विश्लेषण

क्र.सं.	कोड मिश्रणको भाषिक तह	आवृत्ति	प्रतिशत	श्रेणी
१.	पद	१४६०	७१.९६	प्रथम
२.	पदावली	५१२	२५.२३	द्वितीय
३.	उपवाक्य	२१	१.०३	चौथो
४.	वाक्य	३३	१.६३	तृतीय
५.	अनुच्छेद	३	०.१५	पाँचौ
	जम्मा	२०२९	१००	

यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको जम्मा आवृत्ति २०२९ रहेको पाइन्छ । सम्पूर्ण अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूमध्ये पद तहको जम्मा आवृत्ति १४६० अथवा ७१.९६ प्रतिशत भएको पाइन्छ । त्यसैगरी सम्पूर्ण भाषिक कोडहरूमा पदावली तहको जम्मा आवृत्ति ५१२ अथवा २५.२३ प्रतिशत रहेको छ । उपवाक्य तहको जम्मा आवृत्ति २१ र समग्र अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको १.०३ प्रतिशत रहेको पाइन्छ । वाक्य तहको जम्मा आवृत्ति ३३ अथवा १.६३ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी अनुच्छेद तहको जम्मा आवृत्ति ३ र समग्र आवृत्तिको ०.१५ प्रतिशत रहेको छ । उल्लेखित तालिकाको तथ्याङ्क अनुसार पद तहको कोड मिश्रणको आवृत्ति सबैभन्दा बढी रहेकाले यो प्रथम श्रेणीमा, पदावली तहको आवृत्ति

द्वितीय श्रेणीमा, वाक्य तहको आवृत्ति तृतीय श्रेणीमा, उपवाक्य तहको आवृत्ति चौथो श्रेणीमा र अनुच्छेद तहको आवृत्ति सबै भन्दा कम रहेकाले पाँचौ श्रेणीमा रहेको पाइन्छ ।

४.३.२ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक शब्दहरूको पदवर्गका आधारमा विश्लेषण

यस उपन्यासमा पद तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणलाई पदवर्गका आधारमा विश्लेषण यस शीर्षकमा गरिएको छ । पदवर्गका आधारमा पदहरूलाई नाम, विशेषण, क्रिया, क्रियाविशेषण, संयोजक जस्ता व्याकरणिक आधारमा अध्ययन गरिन्छ । कोड मिश्रणयुक्त र पदहरूको उपन्यासको प्रयोग सन्दर्भका आधारमा के कस्ता र पदगत कार्य गरेका छन् त्यस अनुरूप विश्लेषण गरिन्छ । यस उपन्यासका पद तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडलाई नाम, विशेषण, क्रिया, संयोजक र क्रियाविशेषणका आधारमा मिश्रित कोड, प्रतिशत र श्रेणीलाई स्पष्ट पारी तालिकाबद्ध गरिएको छ :

तालिका नं. ९

उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक शब्दहरूको पदवर्गका आधारमा विश्लेषण

क्र.सं.	शब्द वर्ग	मिश्रित कोड सङ्ख्या	प्रतिशत	श्रेणी
१.	नाम	४४४	७९.०३	प्रथम
२.	विशेषण	४७	८.३६	तृतीय
३.	क्रिया	५९	१०.४९	द्वितीय
४.	क्रियाविशेषण	१०	१.७७	चौथो
५.	संयोजक	२	०.३५	पाँचौ
	जम्मा	५६२	१००	

‘घामकिरी’ उपन्यासमा जम्मा ५६२ वटा पद तहका कोडहरूको मिश्रण भएको पाइन्छ । ती पदहरूमध्ये पदवर्गका आधारमा ४४४ अथवा ७९.०३ प्रतिशत अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू नाम पदहरू रहेका छन् । विशेषण वर्गका ४७ वटा अथवा ८.३६ प्रतिशत अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू रहेका छन् । क्रिया वर्गका ५९ वटा अर्थात् १०.४९ प्रतिशत अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू रहेका छन् भने क्रियाविशेषण वर्गका १० वटा अर्थात् समग्र पदवर्गको १.७७ प्रतिशत क्रियाविशेषण वर्गको कोड मिश्रण भएका छन् । त्यस्तै संयोजक वर्गका २

वटा अर्थात् समग्र पदवर्गको ०.३५ प्रतिशत संयोजक वर्गको कोड मिश्रण रहेको पाइन्छ । उल्लेखित तालिकाबाट के स्पष्ट हुन्छ भने उपन्यासमा नाम वर्गका कोडहरू सबैभन्दा धेरै प्रयोग भएकाले प्रथम श्रेणीमा नाम वर्गका, द्वितीय श्रेणीमा क्रिया वर्गका, तृतीय श्रेणीमा विशेष वर्गका, चौथो श्रेणीमा क्रिया विशेषण वर्गका र संयोजक वर्गका पद सबैभन्दा कम प्रयोग भएकाले पाँचौ श्रेणीमा रहेको पाइन्छ ।

४.३.३ उपायासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक पदहरूको आवृत्तिगत आधारमा विश्लेषण

यस उपन्यासमा पद तहमा प्रयोग भएका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू के कति मात्रामा दोहोरिएर आका छन् भने विषयको अध्ययन यसमा गरिएको छ । नाम, विशेषण, क्रिया, क्रियाविशेषण र संयोजक वर्गका पदहरू जम्मा आवृत्ति के कस्तो छ, सबैभन्दा बढी र सबैभन्दा कम कुन वर्गका पदहरू प्रयोग भएका छन् भन्ने कुरालाई जम्मा आवृत्ति, प्रतिशत र श्रेणीकरण गरिएको छ ।

तालिका नं. १०

उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक पदहरूको आवृत्तिगत आधारमा विश्लेषण

क्र.सं.	पदवर्ग	मिश्रित कोड सङ्ख्या	प्रतिशत	श्रेणी
१.	नाम	१२४२	८५.०६	प्रथम
२.	विशेषण	८२	५.६२	तृतीय
३.	क्रिया	११६	७.९५	द्वितीय
४.	क्रियाविशेषण	१८	१.२३	चौथो
५.	संयोजक	२	०.१४	पाँचौ
	जम्मा	१४६०	१००	

घामकिरी उपन्यासमा १४६० पटक अङ्ग्रेजी भाषिक पदहरूको आवृत्ति भएको पाइन्छ । सम्पूर्ण भाषिक पदवर्गहरूको आवृत्ति मध्ये नाम वर्गका पदहरूको आवृत्ति १२४२ अथवा ८५.०६ प्रतिशत रहेको छ । विशेषण वर्गका अङ्ग्रेजी भाषिक पदहरूको आवृत्ति ८२ अथवा ५.६२ प्रतिशत रहेको छ । क्रिया वर्गका अङ्ग्रेजी भाषिक पदहरूको आवृत्ति ११६ अथवा ७.९५ प्रतिशत रहेको छ । क्रिया विशेषण वर्गका अङ्ग्रेजी भाषिक पदको आवृत्ति १८ अथवा

१.२३ प्रतिशत रहेको छ । संयोजक वर्गका अङ्ग्रेजी भाषिक पदको आवृत्ति २ अथवा ०.१४ प्रतिशत रहेको छ । उल्लिखित तालिकाको तथ्याङ्क अनुसार नाम वर्गका पदको आवृत्ति सबै भन्दा बढी रहेकाले प्रथम श्रेणीमा रहेको पाइन्छ । क्रिया वर्गका पदको आवृत्ति द्वितीय श्रेणी, विशेषण वर्गका पदको आवृत्ति तृतीय श्रेणी, क्रिया विशेषण पदको आवृत्ति चौथो श्रेणी र संयोजक वर्गका पदको आवृत्ति सबैभन्दा कम रहेकाले पाँचौ श्रेणीमा रहेको पाइन्छ ।

४.३.४ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक पदावलीको विश्लेषण

यस उपन्यासमा पदावली तहमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण रहेको पाइन्छ । पदावली तहमा रहेर अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन गर्ने क्रममा नाम पदावली, विशेषण पदावली, क्रिया विशेषण पदावली र क्रिया पदावलीको आधारमा विश्लेषण गरिन्छ । यस उपन्यासमा तहमा प्राप्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणलाई मिश्रित सङ्ख्या, प्रतिशत र श्रेणीलाई स्पष्ट पारी तालिकाबद्ध गरिएको छ :

तालिका नं. ११

उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक पदावलीको विश्लेषण

क्र.सं.	पदावली	मिश्रित कोड सङ्ख्या	प्रतिशत	श्रेणी
१.	नाम पदावली	२७७	७५.२७	प्रथम
२.	विशेषण पदावली	५७	१५.४९	द्वितीय
३.	क्रिया पदावली	३१	८.४२	तृतीय
४.	क्रियाविशेषण पदावली	३	०.८२	चौथो
	जम्मा	३६८	१००	

यस उपन्यासमा ३६८ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक पदावली युक्त कोड मिश्रण रहेको पाइन्छ । जम्मा पदावलीमध्ये नाम पदावली २७७ अर्थात् ७५.२७ प्रतिशत रहेको छ । विशेषण पदावली ५७ अर्थात् १५.४९ प्रतिशत रहेको छ । क्रिया पदावली ३१ अर्थात् ८.४२ प्रतिशत र क्रियाविशेषणका पदावली ३ अथवा ०.८२ प्रतिशत रहेको पाइन्छ । उल्लिखित तालिका अनुसार नाम पदावली सबैभन्दा बढी रहेकाले प्रथम श्रेणीमा, विशेषण पदावली द्वितीय

श्रेणीमा क्रिया पदावली, तृतीय श्रेणीमा र क्रियाविशेषण पदावली चौथो श्रेणीमा रहेको पाइन्छ ।

४.३.५ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक

पदावलीको आवृत्तिगत आधारमा विश्लेषण यस उपन्यासमा पदावली तहमा प्रयोग भएका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू के कति मात्रामा दोहोरिएर आएका छन् भन्ने विषयको अध्ययन यस गरिन्छ । नाम, विशेषण, क्रिया र क्रियाविशेषण पदावली कृतिभित्र कतिपटक भाषिक स्तरको पुनरावृत्ति भई कोड मिश्रण भयो भन्ने कुराको अध्ययन यसमा गरिन्छ । पदावली तहको कोडमिश्रणलाई जम्मा आवृत्ति प्रतिशत र श्रेणीकरण गरी तालिकाबद्ध गरिएको छ :

तालिका नं. १२

उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक पदावलीको आवृत्तिगत विश्लेषण

क्र.सं.	पदावली	मिश्रित कोड सङ्ख्या	प्रतिशत	श्रेणी
१.	नाम पदावली	३८१	७४.४१	प्रथम
२.	विशेषण पदावली	८०	१५.६३	द्वितीय
३.	क्रिया पदावली	४७	९.९८	तृतीय
४.	क्रियाविशेषण पदावली	४	०.७८	चौथो
	जम्मा	५१२	१००	

यस उपन्यासमा पदावली तहमा प्रयोग भएका अङ्ग्रेजी भाषिक पदावलीहरूको जम्मा आवृत्ति सङ्ख्या ५१२ रहेको पाइन्छ र जम्मा आवृत्तिको ३८१ अथवा ७४.४१ प्रतिशत नाम पदावलीको आवृत्ति रहेको छ । विशेषण पदावली ८० अथवा १५.६३ प्रतिशत, क्रियापदावली ४७ अथवा ९.९८ प्रतिशत र क्रियाविशेषण पदावली ४ अथवा ०.७८ प्रतिशत रहेको पाइन्छ । उल्लिखित तालिका अनुसार नाम पदावलीको आवृत्ति स्थान प्रथम श्रेणीमा, विशेषण पदावली द्वितीय श्रेणीमा, क्रिया पदावली तृतीय श्रेणीमा र क्रियापदावली सबैभन्दा कम रहेकाले चौथो श्रेणीमा रहेको पाइन्छ ।

४.३.६ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक उपवाक्यको विश्लेषण

यस उपन्यासमा उपवाक्य तहमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण रहेको छ । 'घामकिरी' उपन्यासमा उपवाक्य तहका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूलाई नाम, उपवाक्य, विशेषण, क्रियाविशेषण उपवाक्यको रूपमा विश्लेषण गरिन्छ । उपन्यासमा उपवाक्य तहमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको रूपमा आएका उपवाक्यको मिश्रित सङ्ख्या प्रतिशत र श्रेणीलाई तालिकाबद्ध गरिएको छ :

तालिका नं. १३

उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक उपवाक्यको विश्लेषण

क्र.सं.	उपवाक्य	मिश्रित कोड सङ्ख्या	प्रतिशत	श्रेणी
१.	नाम उपवाक्य	११	५७.९०	प्रथम
२.	विशेषण उपवाक्य	-	-	
३.	क्रिया उपवाक्य	८	४२.१०	द्वितीय
	जम्मा	१९	१००	

यस उपन्यासमा उपवाक्य तहमा जम्मा १९ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएको पाइन्छ । जम्मा उपवाक्यको ११ अथवा ५७.९० प्रतिशत नाम उपवाक्य र ८ अथवा ४२.१० प्रतिशत क्रिया उपवाक्यको प्रयोग भएको पाइन्छ । विशेषण उपवाक्य भने प्रयोग नभएको देखिन्छ । उल्लिखित तालिका अनुसार नाम उपवाक्य प्रथम श्रेणी र क्रिया उपवाक्य द्वितीय श्रेणीमा रहेका छन् ।

४.३.७ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक उपवाक्यको आवृत्तिगत विश्लेषण

यस उपन्यासमा उपवाक्य तहमा प्रयोग भएका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू के कति मात्रमा दोहोरिएका छन् भन्ने कुरा यस अन्तर्गत देखाइएको छ । नाम उपवाक्य, विशेषण उपवाक्य र क्रिया उपवाक्यका आधारमा यस कृतिभित्र कतिपटक भाषिक स्तरको पुनरावृत्ति भई कोड मिश्रण भयो भन्ने कुराको अध्ययन यस शीर्षक अन्तर्गत गरिन्छ । उपवाक्य तहको कोड मिश्रणलाई जम्मा आवृत्ति, प्रतिशत र श्रेणीसमेत छुट्याई तालिकीकरण गरिएको छ :

तालिका नं. १४

उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक उपवाक्यको आवृत्तिगत विश्लेषण

क्र.सं.	उपवाक्य	मिश्रित कोड सङ्ख्या	प्रतिशत	श्रेणी
१.	नाम उपवाक्य	१२	५७.४	प्रथम
२.	विशेषण उपवाक्य	-	-	
३.	क्रिया उपवाक्य	९	४२.८६	द्वितीय
	जम्मा	२१	१००	

यस उपन्यासमा उपवाक्य तहमा भएका अङ्ग्रेजी भाषिक उपवाक्यहरूको जम्मा आवृत्ति सङ्ख्या २१ रहेको छ । जसमा आवृत्तिको १२ अथवा ५७.१४ प्रतिशत नाम उपवाक्यको आवृत्ति रहेको छ । क्रिया उपवाक्य ९ अथवा ४२.८६ प्रतिशत आवृत्ति रहेको पाइन्छ । विशेषण उपवाक्य भने नरहेको पाइन्छ । उल्लिखित तालिकाअनुसार नाम उपवाक्य प्रथम श्रेणीमा र क्रिया उपवाक्य द्वितीय श्रेणीमा रहेको छ ।

४.३.८ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक वाक्य (संरचनात्मक र कार्यात्मक आधारमा) को विश्लेषण

यस उपन्यासमा वाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूका विश्लेषण यस शीर्षक अन्तर्गत रहेका छन् । यस उपन्यासमा वाक्य संरचनाका आधारमा सरल र संयुक्त तथा वाक्यात्मक कार्यका आधारमा सामान्यार्थक र प्रश्नार्थक गरी दुई प्रकारका छन् । जसलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं. १५

वाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको विश्लेषण

क्र.सं.	वाक्य संरचना	सङ्ख्या	प्रतिशत	वाक्यात्मक कार्य	सङ्ख्या	प्रतिशत
१.	सरल	९	८१.८२	सामान्यार्थक	८	७२.७३
२.	संयुक्त	२	१८.१८	प्रश्नार्थक	३	२७.२७
	जम्मा	११	१००		११	१००

यस उपन्यासमा वाक्यको तहमा जम्मा ११ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् । वाक्य संरचनात्मक आधारमा सरल वाक्यहरू ९ वटा अर्थात् ८१.८२ प्रतिशत, संयुक्त वाक्यहरू २ वटा अर्थात् १८.१८ प्रतिशत तथा वाक्यात्मक कार्यका आधारमा सामान्यार्थक वाक्यहरू ८ वटा अर्थात् ७२.७३ प्रतिशत र प्रश्नार्थक वाक्यहरू ३ वटा अर्थात् २७.२७ प्रतिशत अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् ।

४.३.९ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक वाक्य (वाक्य संरचनात्मक र कार्यात्मक आधारमा) को आवृत्तिगत विश्लेषण

यस उपन्यासमा वाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू के कति दोहोरिएका छन् भनी यस शीर्षक अन्तर्गत अध्ययन गरिएको छ । यस उपन्यासमा वाक्यसंरचनाका आधारमा तथा वाक्यात्मक कार्यका आधारमा रहेको आवृत्तिलाई तालिकाबद्ध गरी प्रस्तुत गरिएको छ :

तालिका नं. १६

वाक्यको तहमा रहेका अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणको आवृत्तिगत विश्लेषण

क्र.स.	वाक्य संरचना	आवृत्ति	प्रतिशत	वाक्यात्मक कार्य	आवृत्ति	प्रतिशत	श्रेणी
१.	सरल	३१	९३.९४	सामान्यार्थक	३०	९०.९१	प्रथम
२.	संयुक्त	२	६.०६	प्रश्नार्थक	३	९.०९	द्वितीय
	जम्मा	३३	१००		३३	१००	

यस 'घामकिरी' उपन्यासमा वाक्यको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको जम्मा सङ्ख्या ३३ रहेको छ । वाक्य संरचनात्मक आधारमा सरल वाक्य ३१ पटक अर्थात् ९३.९४ प्रतिशत, संयुक्त वाक्य २ पटक अर्थात् ६.०६ प्रतिशत तथा वाक्यात्मक कार्यका आधारमा सामान्यार्थक वाक्य ३० अर्थात् ९०.९१ प्रतिशत र प्रश्नार्थक वाक्य ३ अर्थात् ९.०९ प्रतिशत आवृत्ति रहेका छन् । उल्लिखित तालिका अनुसार वाक्यात्मक संरचना अन्तर्गत सरल वाक्य, धेरै पटक आवृत्ति भएकाले प्रथम वाक्यात्मक कार्यमा सामान्यार्थक कार्य प्रथम श्रेणी र संयुक्त वाक्य र प्रश्नात्मक कार्य द्वितीय श्रेणीमा रहेका छन् ।

४.३.१० उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक अनुच्छेदको विश्लेषण

‘घामकिरी’ उपन्यासमा अनुच्छेदको तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी कोडहरूका अध्ययन यस शीर्षक अन्तर्गत गरिएको छ । एउटा मूल रचनाको निर्माणमा सहयोग गर्ने भाषिक एकाइ अनुच्छेद हुन्छ । भाषिक रचना र सङ्गठनका दृष्टिले गद्य भाषिक अनुच्छेद र पद्य भाषिक अनुच्छेद वा स्थूल भाषिक अनुच्छेद र बद्ध (श्लोकयुक्त) भाषिक अनुच्छेद रहेको पाइन्छ, (ढकाल, २०६९ : ४०) । घामकिरी उपन्यासमा दुईवटा अङ्ग्रेजी भाषिक अनुच्छेदहरू कोड मिश्रणको रूपमा प्रयोग भएका छन् । यस उपन्यासमा अनुच्छेद तहमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणलाई निम्नानुसार तालिकामा देखाइ त्यसमा तालिकाबाट प्रस्त गरिएको छ ।

तालिका नं. १७

उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक अनुच्छेद विवरण

क्र.सं.	अनुच्छेद सङ्ख्या	आवृत्ति
१.	१	२
२.	१	२
जम्मा	२	३

यस उपन्यासमा जम्मा २ वटा अनुच्छेद तहमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् । आवृत्ति अनुसार अनुच्छेद तहमा जम्मा ३ पटक अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रित रहेकाले माथि उल्लेखित तालिका विवरणमा स्पष्ट देखाइएको छ ।

४.३.११ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको आवृत्तिगत विश्लेषण

‘घामकिरी’ उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको प्रयोग एक वा अनेक पटक भएको छ । अङ्ग्रेजी भाषिक कोडको आवृत्ति कति सङ्ख्यामा भएकाले र तिनीहरूको जम्मा आवृत्ति के कति छ भन्ने कुराको सङ्ख्यात्मक अध्ययन यसमा गरिन्छ । यस उपन्यासमा कति पटक भाषिक एकाइको कुन दरमा पुनरावृत्ति भई जम्मा कति पटक आवृत्ति भएको छ, त्यसलाई संख्यात्मक रूपमा तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका नं. १८

उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको आवृत्तिगत विश्लेषण

क्र.सं.	आवृत्ति दर	शब्द सङ्ख्या	जम्मा आवृत्ति
१.	१	६७	६७६
२.	२	१२४	२४८
३.	३	५५	१६५
४.	४	३०	१२०
५.	५	१७	८५
६.	६	१२	७२
७.	७	७	४९
८.	८	२	१६
९.	९	४	३६
१०.	१०	३	३०
११.	११	८	८८
१२.	१२	३	३६
१३.	१३	३	३९
१४.	१४	३	४२
१५.	१५	२	३०
१६.	१६	१	१६
१७.	१७	१	१७
१८.	१८	३	५४
१९.	२०	१	२०
२०.	२२	१	२२
२१.	२४	१	२४
२२.	२६	१	२६
२३.	२७	१	२७

२४.	२९	१	२९
२५.	३०	१	३०
२६.	३२	१	३२
जम्मा		९६२	२०२९

‘घामकिरी’ उपन्यासमा शब्द, पदावली, उपवाक्य, वाक्य र अनुच्छेद तहका ९६२ वटा अङ्ग्रेजी वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू प्रयोग भएको र ती कोडहरूको जम्मा आवृत्ति २०२९ रहेको पाइन्छ। यस कृतिमा १ पटक देखि ३२ पटकसम्म अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू आवृत्ति भएर आएका छन्। उपन्यासमा ६७६ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू १ पटक मात्र आएका छन् भने १२४ वटा भाषिक एकाइ कोडहरू २ पटक आवृत्तिको रूपमा आएका छन्। त्यस्तै गरी ५५ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू ३ पटक, ३० वटा भाषिक एकाइका कोडहरू ४ पटक, १७ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू ५ पटक, १३ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू ६ पटक आवृत्तिका रूपमा आएका छन्। यसैगरी ७ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू ७ पटक, ३ वटा भाषिका एकाइका कोडहरू ८ पटक, आवृत्तिका रूपमा रहेका छन्, ४ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू ९ पटक र ५ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू १० पटक आवृत्ति भएको पाइन्छ। त्यस्तै ८ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू ११ पटक, ३ वटा भाषिक एकाइको कोडहरू १२ पटक, ३ वटा भाषिक एकाइ कोडहरू १३ र १४ पटक आवृत्तिका रूपमा देखिन्छन्। आवृत्ति सङ्ख्या २ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू १५ पटक, ३ वटा भाषिक एकाइका कोडहरू १८ र स्टेसन शब्द २९, ट्रेन ३० र सन् शब्द सबैभन्दा बढी ३२ पटक आवृत्ति भएको छ।

४.४ उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणका कारणबारे लेखक तथा पाठक धारणाको व्याख्या विश्लेषण

‘घामकिरी’ उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणका बारेमा अध्ययन गर्न मतावलीको प्रयोग गरिएको थियो। यस उपन्यासमा आधारित भएर १२ वटा सम्भावित कोडमिश्रणका कारणहरू निर्माण गरी स्वयम् लेखक, प्राध्यापक, शिक्षक र पाठक गरी जम्मा १६ जना प्राज्ञिक व्यक्तिहरूको प्रतिक्रियालाई आधार मानिएको छ। प्रयोजनमूलक नमूना छनोट पद्धतिका आधारमा ललितपुर उपत्यकालाई यसको क्षेत्र मानिएको छ। यसरी

घामकिरी उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण हुनका कारणहरूका बारेमा मतावलीबाट प्राप्त अभिमतलाई तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं. १९

‘घामकिरी’ उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको व्याख्या र विश्लेषण

क्र.सं.	घामकिरी उपन्यासमा अङ्ग्रेजी कोड मिश्रणका कारणहरू	सहमत व्यक्ति सङ्ख्या
१.	अङ्ग्रेजी भाषको विश्वव्यापी प्रभाव पर्नु	१६
२.	उपन्यासमा प्रस्तुत गरिएको विषयवस्तुको गहनता र उक्त विषयवस्तु अभिव्यक्ति गर्ने पात्र, कथन शैलीमा नवीनता हुनाले	१५
३.	कथानकमा कल्पनाशीलता, यथार्थता र औपन्यासिक कथनको क्षेत्र बढी हुनाले	१६
४.	खास सन्दर्भ वा विषयवस्तुलाई नेपाली भाषामा भन्दा अङ्ग्रेजी भाषामा व्यक्त गर्दा अभि प्रभावकारी हुने हुनाले	१४
५.	लेखकको अङ्ग्रेजी भाषिक पृष्ठभूमि र प्राज्ञिक क्षमता उच्च भएकाले	१६
६.	अङ्ग्रेजी भाषाप्रतिको समयको मागलाई सम्बोधन गर्न, कृतिलाई पाठक मैत्री बनाउनाले	१३
७.	भाषिक सम्प्रेषणमा विविधता दिनका साथै स्थानीय परिवेशलाई जस्ताको तस्तै उतार्ने उद्देश्य भएकाले	१६
८.	बहुभाषिक समाजको प्रभाव	१६
९.	बौद्धिक पाठकप्रति लक्षित हुनु	१५
१०.	पश्चिमी कला र संस्कृतिको प्रभाव	१३
११.	भाषिक सम्प्रेषणलाई सहज, सरल र सरसयुक्त बनाउन	११
१२.	उत्तर आधुनिकवादको प्रभाव	१५

माथिको तालिकामा ‘घामकिरी’ उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणका कारण विषयमा लेखक, प्राध्यापक, शिक्षक र पाठकका सहमतियुक्त धारणालाई समावेश गरिएको

छ । उनीहरूका धारणामा आधारित रहेर यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणका कारणहरूबारे विस्तृत व्याख्या र विश्लेषण निम्नानुसार गरिएको छ ।

अङ्ग्रेजी भाषाको विश्वव्यापी प्रभाव पर्नु एउटा स्वभाविक प्रक्रिया मान्न सकिन्छ । अङ्ग्रेजी भाषा सञ्चारको एक समृद्ध र अन्तर्राष्ट्रिय भाषा पनि हो । त्यसैले नेपाली भाषामा पनि अङ्ग्रेजी भाषा ज्ञानको स्रोतभाषा बन्दै गएकोपाइन्छ । यस उपन्यासमा कोड मिश्रणका यस कारणमा जम्मा १६ जना मध्ये १६ जनाले नै सहमत जनाएका छन् । यसमा शतप्रतिशत व्यक्तिहरू सहमति भएको प्रतिक्रिया रहेको छ ।

उपन्यासमा प्रस्तुत गरिएको विषयवस्तुको गहनता र उक्त विषयवस्तु अभिव्यक्ति गर्ने पात्र, कथन शैलीमा नवीनता हुनाले यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । उपन्यासमा कोड मिश्रण यस कारण जना व्यक्तिले सहमतियुक्त प्रतिक्रिया जनाएका छन् । उपन्यासमा लेखकका सिद्धान्त र प्रस्तुतीकरणमा नवीन शैली प्रयोग हुनुका साथै पात्रको प्रयोग पनि लेखकको सिद्धान्त ग्रहण गर्नसक्ने भएकाले अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको छ ।

कथानकमा कल्पनाशीलता, यथार्थता र औपन्यासिक कथनको क्षेत्र बढी हुनाले पनि नेपाली भाषामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएको पाइन्छ । कल्पनाको दौडानमा यथार्थ भल्काउन विभिन्न ठाउँहरू र परिस्थितिलाई समावेश गराउँदा बढी क्षेत्र पनि ओगट्न सकिन्छ । यसै क्रममा ठाउँ विशेष भाषा, अभिव्यक्ति गर्दा पनि नेपाली भाषामा कोडमिश्रण हुने गर्दछ । यस कारणमा १६ जना व्यक्तिले सहमत जनाएका छन् ।

खास सन्दर्भ र विषयवस्तुलाई नेपाली भाषामा भन्दा अङ्ग्रेजी भाषामा व्यक्त गर्दा अभि प्रभावकारी हुने हुनाले संसारका प्रचलित भाषा र साहित्यमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । यस कारणप्रति १४ जना व्यक्तिले रहेको प्रतिक्रिया जनाएका छन् । विश्व भाषाका रूपमा प्रचलित अङ्ग्रेजी भाषाले प्रयोग प्रचलनमा प्रभावकारी बन्दै गएको अवस्थामा यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ ।

लेखकको अङ्ग्रेजी भाषिक पृष्ठभूमि र प्राज्ञिक क्षमता उच्च भएकाले यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । व्यक्तिले आफ्नो भाषिक पृष्ठभूमि

र प्राज्ञिक क्षमता अनुसार नै भाषाको प्रयोग प्रचलन गर्ने गर्दछन् । उक्त प्रयोग प्रचलनलाई आफ्नो लेख्य भाषामा व्यवहारक अभ्यस्त हुने अवस्थाबाट पनि उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । यस कारणप्रति १६ जनाले आफ्नो सदमतियुक्त धारणा व्यक्त गरेका छन् ।

अङ्ग्रेजी भाषाप्रतिको समयको मागलार्य सम्बोधन गर्न, कृतिलाई पाठकमैत्री बनाउनाले पनि नेपाली भाषामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण हुने गरेको पाइन्छ । यस कारण प्रति १३ जनाले सहमत भएका छन् । विश्व भाषाका रूपमा प्रचलित अङ्ग्रेजी भाषा विद्यालय तथा विश्वविद्यालयका विभिन्न तहमा अनिवार्य तथा ऐच्छिक रूपमा पढाइ हुने गर्दछ । यस सन्दर्भमा लेखक तथा पाठक पनि आफ्ना कृतिमा समयसान्दर्भिक देखिनु आजको अनिवार्यता हुनाले पाठकहरूको व्यवहारिक जीवनशैली पनि नसमयानुसार अङ्ग्रेजी भाषाप्रति सुझाव देखिनुले पनि नेपाली भाषामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको देखिन्छ ।

भाषिक सम्प्रेषणमा विविधता दिनका साथै स्थानीय परिवेशलाई जस्तो तस्तै उतार्ने उद्देश्य भएकाले नेपाली भाषामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण हुन गएको पाइन्छ । यस धारणा अनुसार कोड मिश्रणको कारणमा १६ जना व्यक्तिले सहमत दिएका छन् । भाषाले सूचना आदान-प्रदान गर्ने गर्दछ । भाषाको अभिव्यक्तिमा एक भन्दा बढी भाषाको प्रयोग गर्नाले अभिव्यक्तिमा आकर्षण थपिने हुनाले साथै परिवेश सुहाउँदो भाषा प्रयोगका कारण पनि नेपाली भाषामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण हुने गरेको पाइन्छ ।

बहुभाषिक समाजको प्रभावका कारणले पनि यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएको पाउन सकिन्छ । यस उपन्यास भित्र समाजको विभिन्न परिवेश समावेश गरिएको पाइन्छ । एउटा समाज परिवेशका व्यक्तिले अर्को समाज परिवेशका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने भाषा सजिलै बुझ्न नसक्ने स्थिति हुनु र सबैको भाषिक अस्तित्वको महत्व दिने अवस्थामा पनि अन्य भाषाका कोडहरू मिश्रण हुने देखिन्छ । यस कारण प्रति १६ जना व्यक्तिले सहमत रहेका छन् ।

बौद्धिक पाठकप्रति लक्षित हुनुले पनि कृतिमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण हुने गर्दछ । लेखकले आफ्नो कृति कस्ता किसिमका पाठकहरूका लागि लक्षित गर्ने गर्दछन्,

त्यस्तै भाषाको प्रयोग गर्ने हुनाले पनि कोड मिश्रणमा भूमिका निर्वाह गर्दछ । यस कारणमा जम्मा १६ जनामध्ये १५ जनाले आफ्नो मत व्यक्त गरेका छन् । सामान्यतया उच्च बौद्धिक पाठहलाई लक्षित गरी लेखिएका कृतिमा यस किसिमको प्रवृत्ति बढी मात्रामा पाउन सकिन्छ ।

पश्चिमी कला र संस्कृतिको प्रभाव स्वरूप पनि नेपाली भाषामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण हुने गर्दछ । कला र संस्कृति नितान्त मानव जीवनको अभिन्न अङ्ग हुनाले मानसिलाई एक अर्कामा संस्कार र नैतिक आचरणमा ल्याउन भाषाले सहयोग गर्दछ । विश्व परिवर्तनसँगै मानिसहरू नयाँ नयाँ संस्कार र कलासँग सजिलै परिचित हुन पाएका छन् । यसै अनुरूप पश्चिमी कला र संस्कृतिसँग छिट्टै रमाउने र मनपराउने व्यक्तिहरूको चाहना ठूलो मात्रामा रही आएका छन् । यस कारणप्रति १३ जना व्यक्तिले आफ्ना धारणा दिएका छन् ।

भाषिक सम्प्रेषणलाई सहज, सरल र सरसयुक्त बनाउन पनि यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएको पाइन्छ । कतिपय सन्दर्भमा अङ्ग्रेजी भाषाको प्रभाव भएमा अङ्ग्रेजी भाषी सन्दर्भमा भाषिक कोड प्रयोग गर्नुपर्दा पनि भाषिक कोडहरू मिश्रण हुने गर्दछन् । यस कारणप्रति जना व्यक्तिहरूका मत मिलेको पाइन्छ ।

उत्तरआधुनिकवादको प्रभावका कारण पनि यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । उपन्यासका क्षेत्रमा पनि नवीन शिल्प शैली र उत्तरआधुनिकवादको प्रभाव निकै पढेँ गएको पाइन्छ । साहित्यमा परम्परित मूल्य मान्यतालाई भन्दा खण्डित, विकेन्द्रीकृत र व्यक्तिपरक सिद्धान्तका आधारमा रचना गर्दा भाषिक पक्षमा पनि प्रभाव पर्न जान्छ । जसको परिणाम स्वरूप सिर्जनामा अङ्ग्रेजी तथा अन्य भाषाको पनि कोड मिश्रण हुने गर्दछ । यस उपन्यासमा पनि लेखकले उत्तरआधुनिकतावादलाई प्रयोग गरी भाषा सरस र स्वभाविक गराउनका लागि अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएको पाइन्छ । उपन्यासमा कोड मिश्रणको यस कारणमा १६ जना व्यक्ति सहमत भएका छन् ।

अध्याय पाँच

सारांश, निष्कर्ष र उपयोगिता

प्रस्तुत अध्याय नयनराज पाण्डेको 'घामकिरी' उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको विषयमा भएको अध्ययनको अन्तिम चरणको कार्य हो । यस अध्यायमा सम्बन्धित साहित्यको अध्ययन, अध्ययन विधि, उपन्यासको प्रत्यक्ष अवलोकन गरी आएको तथ्यहरूलाई समावेश गर्दै सारांश, निष्कर्ष, कोड मिश्रणको शैक्षणिक प्रयोग र कोड मिश्रणका विषयमा आवश्यक सुझाव समेत उल्लेख गरिएको छ ।

५.१ सारांश

५.१.१ अध्याय दुईको सारांश

विचार विनिमयको माध्यम नै भाषा हो । भाषा सामाजिक वस्तु हो । भाषालाई सामाजिक प्रतीकका रूपमा सामाजिक भाषाविज्ञानको मान्यता अनुसार प्रत्येक भाषाका छुट्टाछुट्टै कोडहरू हुने गर्दछन् । भाषिक रूपमा विचार विनिमय गर्दा प्रयोग गर्न सकिने ध्वनि, वर्ण, रूप, शब्द, वाक्य नै कोड हो । मानवीय मनका विचारहरू सम्प्रेषण गर्न खास इसरा, हाउभाउ, कटाक्ष, चेष्टा जस्ता सङ्केतहरू पनि कोडका रूपमा आएका हुन्छन् । यसर्थ भाषा एक सङ्केत प्रणाली हो । यसमा व्यक्ति भाषा, भाषा द्वैत, पिजिन, किओल जस्ता प्रमुख भाषिक भेदरु समावेश हुने गर्दछन् । कोडमा भाषा, भाषिका, भाषातत्व, भाषासङ्ख्या, भाषामाध्यमका आधारहरू कोड वर्गीकरणका आधारहरू छन् ।

हरेक भाषामा आ-आफ्नै सङ्केत व्यवस्था हुने गर्दछ । नेपाली भाषामा आगन्तुक शब्दको रूपमा प्रचलित कोड अङ्ग्रेजी शब्द हो जसको अर्थ सङ्केत भन्ने बुझिन्छ । वक्ताले सन्दर्भअनुसार एक भन्दा बढी भाषाको वैकल्पिक प्रयोग गर्नुलाई नै कोड परिवर्तन भनिन्छ । अतः वाक्यात्मक कोड परिवर्तन, अन्तर वाक्यात्मक कोड परिवर्तन, पुच्छेवाक्यात्मक कोड परिवर्तन यी कोड परिवर्तनका प्रकार छन् यसै अवस्थामा कोड परिवर्तन हुने गर्दछन् । विशेषतः द्विभाषिक/बहुभाषिक वक्ताहरूका भाषिक अभिव्यक्तिमा कोड परिवर्तनको स्थिति देखिन्छ । एकभन्दा बढी भाषा वा भाषिक तत्वहरूको वैकल्पिक प्रयोग नै कोड परिवर्तन हो । शैली विभेदित गर्ने, भाषिकान्तरण गर्ने, भाषाद्वैतको सिर्जना गर्ने, बोली परिवर्तन गर्ने

जस्ता कार्यमा पनि कोड परिवर्तन गरिन्छ । समभाषिक कोड परिवर्तन र विषम भाषिक कोड परिवर्तन कोड परिवर्तनको भाषिकका रूपमा रहेको पाइन्छ । आत्मिय प्रदर्शन गर्ने, विषयवस्तुको परिवर्तन गर्न, भाषा नबुझ्ने अवस्था, अनुकरण गर्ने बानी, सामाजिक प्रतिष्ठा बढाउने इच्छा, अशिल्ल शब्दको विकल्प, भाषामा कम दक्षता, सामाजिक संयोजनको आवश्यकता, उसैको भनाइलाई अरु समक्ष प्रस्तुत गर्नुपर्ने स्थिति, विशेष सामाजिक भूमिकाप्रति लगाव आदि कारणले कोड परिवर्तन भएको पाइन्छ ।

कोड मिश्रण कोड परिवर्तनको उपज हो । एउटै सन्दर्भमा दुई वा दुईभन्दा बढी भाषाहरू समयोजन गरी बोल्नु कोड मिश्रण हो । द्विभाषी र बहुभाषी वक्ताहरू विचार विनिमयमा सङ्गलन हुँदा यस्तो स्थिति देखिन्छ । कुनै एक भाषाको संरचनामा एक भन्दा बढी भाषाका शब्दहरूलाई मिसाएर प्रयोग गर्नु कोड मिश्रण हो । कोड परिवर्तन प्रक्रियाबाट एउटा भाषाका शब्द, पदावली, उपवाक्य, वाक्य, अनुच्छेद जस्ता भाषिक स्तरका कोडहरू अर्को भाषिक अभिव्यक्तिको सङ्कथनमा मिसिएर आउनु कोड मिश्रण हो । भाषिक विकास विज्ञान, प्रविधि र सञ्चारको विश्वव्यापीकरण, सामाजिक, राजनैतिक र आर्थिक विकास, विश्वव्यापारको विकास, उत्तर आधुनिकतावादी प्रवृत्ति आदि कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणका सन्दर्भगत कारणहरू हुन् ।

द्विभाषिक र बहुभाषिक समाजमा कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण आवश्यक र उद्देश्यपूर्ण कार्यको रूपमा सञ्चालन हुने गर्दछ । अहिलेका बहुभाषिक समाजमा कोड परिवर्तन र कोड मिश्रणलाई सहज र स्वभाविक प्रक्रियाका रूपमा लिइन्छ । कोड परिवर्तन र कोड मिश्रण एकअर्काका परिपूरकका रूपमा रहेका छन् । यी दुवै सामाजिक भाषाविज्ञानका भाषावैज्ञानिक प्रक्रिया हुन् । 'घामकिरी' उपन्यासमा शब्द तहदेखि अनुच्छेद तहसम्मका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू प्रयोग भएकाले कोड मिश्रण अध्ययनका लागि उत्कृष्ट कृति मान्न सकिन्छ ।

५.१.२ अध्याय तिनको सारांश

प्रस्तुत अध्ययन वर्णनात्मक विधिको उपयोग गरी पुरा गरिएको छ । असम्भाव्य नमुना छनोट पद्धति अन्तर्गत उद्देश्यपूर्ण नमुना छनोटका आधारमा छानिएको उपन्यासको अध्ययन गर्न प्राथमिक र द्वितीय दुवै स्रोतका सामग्रीहरूको प्रयोग गरेर तथ्याङ्क सङ्कलन

गरिएको छ । 'घामकिरी' उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अवस्था पत्ता लगाउन अवलोकन तालिका र कोड मिश्रणका कारणहरू पहिचान गर्न मतावली प्रयोग गरिएको छ । उक्त अवलोकन तालिका र मतावलीका आधारमा तथ्याङ्कको सङ्कलन, व्याख्या र विश्लेषण गरिएको छ ।

५.१.३ अध्याय चारको सारांश

उपन्यास पद संस्कृत भाषाबाट आएको तत्सम पद हो । यसको शाब्दिक अर्थ कुनै वस्तुलाई कसैको जनिक राख्नु भन्ने हुन्छ । उलार, लू, सल्पीपिर जस्ता चर्चित उपन्यासका लेखक नयनराज पाण्डेको घामकिरी उपन्यास छैटौँ औपन्यासिक कृति हो । यस कृतिमा जम्मा ४५ वटा शीर्षकमा तयारपारिएको कृतिमा काल्पनिक यथार्थ भल्किनुका साथै आफ्नै जीवनका खास घटना जस्तो लाग्ने विशिष्ट मानवीय सम्बन्धको मार्मिक गाथा नै हो भन्न सकिन्छ ।

घामकिरी उपन्यासको समग्रतामा कोड मिश्रणलार्य नियाल्दा यस उपन्यासमा समग्र भाषिक घटकहरू पद, पदावली, उपवाक्य, वाक्य, अनुच्छेदका तहमा कोड मिश्रण रहेको पाइन्छ । यस उपन्यासमा समग्र भाषिक तहमा ९६२ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । उपन्यासमा जम्मा ९६२ वटा भाषिक कोडहरू मध्ये पद तहमा ५६२ वटा, पदावली तहमा ३६८ वटा, उपवाक्य तहमा ११ वटा, वाक्य तहका १९ वटा र अनुच्छेद तहमा २ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ । पदको तहमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू सबभन्दा धेरै र अनुच्छेद तहका कोडहरू सबैभन्दा कम प्रयोग भएका छन् । यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको जम्मा आवृत्ति २०२९ रहेको छ । सम्पूर्ण भाषिक कोडहरूको अङ्ग्रेजी भाषिक आवृत्तिमध्ये पद तहको जम्मा १४६० पटक, पदावली तहको जम्मा आवृत्ति ५१२ पटक, उपवाक्य तहको आवृत्ति २१ पटक, वाक्य तहको जम्मा आवृत्ति ३३ पटक र अनुच्छेद तहको आवृत्ति जम्मा ३ पटक रहेको पाइन्छ । यसमा पद तहका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको जम्मा आवृत्ति सबैभन्दा धेरै र अनुच्छेद तहको अङ्ग्रेजी भाषिक कोडको जम्मा आवृत्ति सबैभन्दा कम रहेको पाइन्छ ।

यस उपन्यासमा पदवर्ग अन्तर्गत ५६२ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मध्ये पदतहमा ४४४ वटा नाम पदहरू, ४७ वटा विशेषण पदहरू, ५९ वटा क्रिया वर्गका पदहरू

र २ वटा क्रिया विशेषण वर्गका पदहरू प्रयोग भएको पाइन्छ । यस तथ्याङ्कमा कोड मिश्रणका रूपमा नाम पदहरू सबैभन्दा धेरै छन् । पद तहमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडको आवृत्ति जम्मा १४६० पटक भएको छ । जम्मा आवृत्ति मध्ये नाममा १९४२ पटक, विशेषणमा ८२ पटक, क्रियामा ११६ पटक, क्रियाविशेषणमा १८ पटक संयोजकमा २ पटक अङ्ग्रेजी भाषिक कोड आवृत्ति भएका छन्। सबैभन्दा बढी आवृत्ति नाम पदकै भएको पाइन्छ । यस उपन्यासमा ३६८ अङ्ग्रेजी भाषिक पदावली मध्ये नाम पदावली २७७ वटा, विशेषण पदावली ५७ वटा, क्रिया पदावली ३१ वटा, क्रियाविशेषण पदावली ३ वटा प्रयोग भएका छन् । पदावली तहको जम्मा आवृत्ति ५१२ मध्ये नाम पदावली ३८१ पटक, विशेषण पदावली ८० पटक, क्रिया पदावली ४७ पटक क्रियाविशेषण पदावली ४ पटक आवृत्ति भएको पाइन्छ ।

यस उपन्यासमा उपवाक्य तहमा जम्मा १९ वटा भाषिक कोडहरू प्रयोग भएका छन् । १९ वटा उपवाक्य तहका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूमा नाम उपवाक्य ११ वटा र क्रिया उपवाक्य ८ वटा प्रयोग भएका छन् भने विशेषण उपवाक्यको प्रयोग भएको छैन । यस उपन्यासमा उपवाक्य तहमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको जम्मा आवृत्ति २१ पटक भएको पाइन्छ । ती मध्ये १२ पटक नाम उपवाक्य र ९ पटक क्रिया उपवाक्यको आवृत्ति रहेको छ । यस उपन्यासमा वाक्यको तहमा जम्मा ११ पटक अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् । ती मध्ये संरचनाका आधारमा सरल वाक्य ९ वटा र संयुक्त वाक्य २ वटा रहेका छन् । यसै अन्तर्गत वाक्यत्मा कार्यका आधारमा सामान्यार्थक ८ वटा र प्रश्नार्थक ३ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् । वाक्यको तहमा रहेका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको आवृत्तिमा सरल र सामान्यार्थक वाक्य धेरै पटक आवृत्ति भएको पाइन्छ । यस उपन्यासमा अनुच्छेद तहमा २ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू प्रयोग भएका आवृत्ति जम्मा ३ पटक भएका छन् । यस उपन्यासमा १ पटकदेखि ३२ पटकसम्म अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू आवृत्ति भएका छन् । उपन्यासमा ६७६ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू १ पटक मात्र आवृत्ति भएका छन् भने समग्र अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणमध्ये सन् पद सबैभन्दा बढी ३२ पटक आवृत्ति भएको छ ।

उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणका विषयमा लेखक तथा पाठकको मिश्रित प्रतिक्रिया प्राप्त भएको छ । नेपाली भाषिक साहित्यमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण सहजै

प्राप्त गर्न सकिन्छ । लेखक तथा पाठक प्रतिक्रियाको आधारमा अङ्ग्रेजी भाषाको विश्वव्यापी प्रभाव पर्नु, उपन्यासमा प्रस्तुत गरिएको विषयवस्तुको गहनता र उक्त विषयवस्तु अभिव्यक्ति गर्ने पात्र, कथन शैलीमा नवीनता हुनाले, कथानकमा कल्पनाशीलता, यथार्थ र औपन्यासिक कथनकमो क्षेत्र बढी हुनाले, खास सन्दर्भ वा विषयवस्तुलाई नेपाली भाषामा भन्दा अङ्ग्रेजी भाषामा व्यक्त गर्दा अझ प्रभावकारी हुने भएकाले, लेखकको अङ्ग्रेजी भाषिक पृष्ठभूमि र प्राज्ञिक क्षमता उच्च भएकाले, अङ्ग्रेजी भाषाप्रतिको समयको मागलाई सम्बोधन गर्न कृतिलाई पाठक मैत्री बनाउनाले, भाषिक सम्प्रेषणमा विविधता दिनका साथै स्थानीय परिवेशलाई उतार्ने उद्देश्यले, बहुभाषिक समाजको प्रभाव, बौद्धिक पाठकप्रति लक्षित हुनु, पश्चिमी कला र संस्कृतिको प्रभाव, भाषिक सम्प्रेषणलाई सहज, सरल, र सरसयुक्त बनाउन, उत्तर आधुनिकवादको प्रभाव जस्ता कारणबाट घामकिरी उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएको पाइन्छ ।

५.२ निष्कर्ष

प्रत्यक्ष अध्ययन अवलोकनबाट प्राप्त तथ्यलाई व्याख्या विश्लेषण गरी कोड मिश्रणको भाषिक अवस्था र लेखक तथा पाठक प्रतिक्रियाको आधारमा कोड मिश्रणका कारणहरू प्रस्तुत गरिएको छ :

५.२.१ उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अवस्था

अङ्ग्रेजी भाषा एउटा समृद्ध र विश्वव्यापी अन्तर्राष्ट्रिय भाषा हो । विभिन्न विकाससँगै इमेल इन्टरनेट, यूटुव, फेसबुक जस्ता माध्यमबाट पनि मानिस एक देशका र अर्को देशका नभइ एउटै विश्वमा परिणत भइरहेका छन् । कुनै एक भाषामा रहेका भाषिक कोडहरू समय, सन्दर्भ र विभिन्न अवस्थामा दोस्रो भाषा मिश्रण भएको पाइन्छ । पछिल्लो समयमा नेपाली भाषामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको मिश्रण अन्य भाषाको तुलनामा बढी मात्रामा भइरहेका छन् । नेपाली साहित्य तथा साहित्यका विधा र क्षेत्रहरूमा मिश्रणको प्रवृत्ति बढिरहेको पाइन्छ ।

प्रस्तुत शोधपत्रमा नयनराज पाण्डेद्वारा लिखित 'घामकिरी' उपन्यासमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन गरिएको छ । यस उपन्यासमा जम्मा ४५ वटा

शीर्षकहरू रहेका छन् । ती शीर्षकहरूमा प्रयुक्त अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूलाई भाषिक तत्वका आधारमा व्याख्या र विश्लेषण गरिएको छ । यस कृतिमा बहुभाषिक कोडहरू तथा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण हुनुका कारणहरू पत्ता लगाउनका लागि कृतिका लेखक, शिक्षक र पाठकका अभिमतलाई समेत समावेश गरिएको छ । यस उपन्यासको निष्कर्षलाई बुँदागत रूपमा निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

१. यस उपन्यासमा पद, पदावली, उपवाक्य, वाक्य र अनुच्छेद जस्ता भाषिक तहमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् ।
२. यस उपन्यासमा समग्र भाषिक तहमा जम्मा ९६२ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् ।
३. जम्मा ९६२ वटा भाषिक कोडहरू मध्ये पद तहमा ५६२ वटा अर्थात् ५८.४२ प्रतिशत, पदावली तहमा ३६८ वटा अर्थात् ३८.२५ प्रतिशत, उपवाक्य तहमा १९ वटा अर्थात् १.९८ प्रतिशत, वाक्य तहमा ११ वटा अर्थात् १.१४ प्रतिशत र अनुच्छेद तहमा २ वटा अर्थात् ०.२१ प्रतिशत अङ्ग्रेजी कोड मिश्रण भएका छन् ।
४. पद तहका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू सबैभन्दा बढी र अनुच्छेद तहका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू सबैभन्दा कम प्रयोग भएका छन् ।
५. यस उपन्यासमा आवृत्ति तह अन्तर्गत अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको जम्मा आवृत्ति २०२९ पटक भएको छ । सम्पूर्ण अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मध्ये पद तहको जम्मा आवृत्ति १४६० पटक अर्थात् ७१.९८ प्रतिशत, पदावली तहको जम्मा आवृत्ति ५१२ पटक अर्थात् २५.२३ प्रतिशत, उपवाक्य तहको जम्मा आवृत्ति २१ पटक अर्थात् १.०३ प्रतिशत, वाक्य तहको जम्मा आवृत्ति ३३ वटा अर्थात् १.६३ प्रतिशत र अनुच्छेद तहको जम्मा आवृत्ति ३ पटक अर्थात् ०.१५ प्रतिशत रहेको छ ।
६. पद तहका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको जम्मा आवृत्ति सबैभन्दा बढी र अनुच्छेद तहको अङ्ग्रेजी भाषिक कोडको जम्मा आवृत्ति सबैभन्दा कम रहेको पाइन्छ ।
७. यस उपन्यासमा जम्मा ५६२ वटा पद तहका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मध्ये पदवर्गका आधारमा नाम पदहरू ४४४ वटा अर्थात् ७९.०३ प्रतिशत, विशेषण पदहरू ४७ वटा अर्थात् ८.३६ प्रतिशत, क्रिया पदहरू ५९ वटा अर्थात् १०.४९ प्रतिशत, क्रियाविशेषण पदहरू १० वटा अर्थात् १.७७ प्रतिशत र संयोजक पदहरू २ वटा अर्थात् ०.३५ प्रतिशत प्रयोग भएको छन् ।

८. यस उपन्यासमा कोड मिश्रणमा नाम वर्गका पदहरू सबैभन्दा बढी र संयोजक वर्गका पदहरू सबैभन्दा कम प्रयोग भएका छन् ।
९. यस उपन्यासमा पदावली तहका जम्मा ३६८ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक पदावली मध्ये नाम पदावली २७७ वटा अर्थात् ७५.२७ प्रतिशत, विशेषण पदावली ५६ वटा १५.४९ प्रतिशत, क्रियापदावली ३१ वटा अर्थात् ८.४२ प्रतिशत र क्रियाविशेषण पदावली ३ वटा अर्थात् ०.८२ प्रतिशत प्रयोग भएका छन् ।
१०. यस उपन्यासमा नाम पदावलीको सङ्ख्या सबैभन्दा बढी र क्रियाविशेषण पदावली सबैभन्दा कम प्रयोग भएको पाइन्छ ।
११. यसैगरी पदावली तहमा जम्मा आवृत्ति मध्ये नाम पदावली ३८१ पटक अर्थात् ७४.४१ प्रतिशत, विशेषण पदावलीमा ८० पटक अर्थात् १५.६३ प्रतिशत, क्रिया पदावली अन्तर्गत ४७ पटक अर्थात् ९.१८ प्रतिशत र क्रियाविशेषण पदावली अन्तर्गत ४ पटक अर्थात् ०.७८ प्रतिशत आवृत्ति भएका छन् ।
१२. यस उपन्यासमा उपवाक्य तहमा १९ वटा कोडहरू रहेकोमा ११ वटा नाम उपवाक्य र ८ वटा क्रियाउपवाक्य प्रयोग भएको छ ।
१३. यस उपन्यासमा उपवाक्य तहमा बढी आवृत्ति नाम उपवाक्य र कम क्रिया उपवाक्य प्रयोग भएको पाइन्छ ।
१४. यस उपन्यासमा वाक्य तहका ३३ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू मिश्रण भएका छन् । ती मध्ये संरचनात्मक आधारमा सरल वाक्य ३१ वटा अर्थात् ९३.९४ प्रतिशत र संयुक्त वाक्य २ वटा अर्थात् ६.०६ प्रतिशत प्रयोग भएका छन् । कार्यात्मक आधारमा सामान्यार्थक वाक्य ३० वटा अर्थात् ९०.९१ प्रतिशत, प्रश्नार्थक वाक्य ३ वटा अर्थात् ९.०९ प्रतिशत प्रयोग भएको पाइन्छ ।
१५. यस उपन्यासमा सरल र सामान्यार्थक वाक्यहरू सबैभन्दा धेरै सङ्ख्यामा, संयुक्त र प्रश्नार्थक वाक्य सबैभन्दा थोरै सङ्ख्यामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको प्रयोग भएका छन् ।
१६. यस उपन्यासमा दुईवटा अङ्ग्रेजी भाषिक अनुच्छेदहरू कोड मिश्रणको रूपमा प्रयोग भएका छन् । एउटा सरल वाक्यको संरचनामा रहेको छ भने अर्को कवितात्मक स्वरूपमा सरल वाक्यबाट निर्माण भएको देखिन्छ ।

१७. यस उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूको जम्मा आवृत्ति २०२९ अन्तर्गत १ पटक देखि ३२ पटकसम्म अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू आवृत्ति भएका छन् । उपन्यासमा ६७६ वटा अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू १ पटक मात्र आवृत्ति भएका छन् भने समग्र अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण मध्ये सन् पद सबैभन्दा धेरै आवृत्ति भएको छ ।

५.२.२ उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणका कारणहरू

घामकिरी उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणका कारणहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

- क) अङ्ग्रेजी भाषाको विश्वव्यापी प्रभाव परेका कारण,
- ख) उपन्यासमा प्रस्तुत गरिएको विषयवस्तुको गहनता र उक्त विषयवस्तु अभिव्यक्ति गर्ने पात्र, कथन शैलीमा नवीनता हुनाले,
- ग) कथानकमा कल्पनाशीलता, यथार्थता र औपन्यासिक कथनको क्षेत्र बढी हुनाले,
- घ) खास सन्दर्भमा वा विषयवस्तुलाई नेपाली भाषाभन्दा अङ्ग्रेजी भाषामा व्यक्त गर्दा अभूत प्रभावकारी हुने हुनाले,
- ङ) लेखकको अङ्ग्रेजी भाषिक पृष्ठभूमि र प्राज्ञिक क्षमता उच्च भएकाले,
- च) अङ्ग्रेजी भाषाप्रति समयको मागलाई सम्बोधन गर्न, कृतिलाई पाठकमैत्री बनाउनाले,
- छ) भाषिक सम्प्रेषणमा विविधता दिनुका साथै स्थानीय परिवेशलाई जस्ताको तस्तै उतार्ने उद्देश्य भएकाले,
- ज) बहुभाषिक समाजको प्रभाव पर्नु,
- झ) बौद्धिक पाठकप्रति लक्ष्यित हुनु,
- ञ) पश्चिमी कला र संस्कृतिको प्रभाव पर्नु,
- ट) भाषिक सम्प्रेषणलाई सहज, सरल र सरसयुक्त बनाउन

५.३ शैक्षणिक उपयोगिता

प्रस्तुत अध्ययन सामाजिक भाषावैज्ञानिक अध्ययन हो । यस अध्ययनबाट प्राप्त निष्कर्षलाई नीतिगत तह र प्रयोग तहमा शैक्षणिक उपयोगिता गरी केही शैक्षिक उपयोगिताहरू प्रस्तुत गर्न सकिन्छ :

५.३.१ नीतिगत तहमा शैक्षणिक उपयोगिता

प्रस्तुत अध्ययनले पाठ्यक्रमविद्लाई सामाजिक भाषाविज्ञानको पाठ्यक्रम निर्माण गर्न सहयोग गर्ने देखिन्छ । शैक्षिक योजनाकार, भाषानीति तथा शैक्षिक योजनाका तहबाट नेपाली भाषामा प्रचलित अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणलाई स्वभाविक प्रक्रियाका रूपमा स्वीकार गरी स्थानियतव प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

५.३.२ प्रयोगत तहमा शैक्षणिक उपयोगिता

१. नेपाली भाषा साहित्यमा के कसरी अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण भएका छन्, सो बारे जिज्ञासु, शिक्षक, विद्यार्थी र अन्य व्यक्तिहरूलाई सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।
२. नेपाली भाषा साहित्यमा भाषिक शैली संरचनाको अध्ययन अध्यापन गर्ने शिक्षक विद्यार्थी सबैलाई सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।
३. सामाजिक भाषाविज्ञानमा अभिरुचि राख्ने शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई सन्दर्भ सामग्रीको रूपमा सहयोग गर्ने देखिन्छ ।
४. नेपाली भाषा साहित्यमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन गर्दा प्रस्तुत अध्ययनले सहयोग गर्ने देखिन्छ ।
५. कोड मिश्रण सम्बन्धी शिक्षणमा संलग्न व्यक्तिले कोडमिश्रणको सैद्धान्तिक तथा व्यावहारिक पक्षलाई प्रस्तुत गर्न सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।
६. प्रस्तुत अध्ययनले नेपाली भाषामा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन गर्ने सामाजिक भाषा वैज्ञानिक आधार प्रदान गर्दछ ।
७. भाषाका विशेषताहरूलाई अध्ययन, अध्यापन गर्दा उदाहरणका रूपमा प्रष्ट पार्न शिक्षण कार्यमा यस अध्ययनले सहयोग गर्ने देखिन्छ ।

८. अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणलाई सहज रूपमा स्वीकार गरी शिक्षण गर्न सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।
९. कोड मिश्रणको विस्तृत सैद्धान्तिक ज्ञानलाई व्यापक गर्न प्रस्तुत अध्ययनले सहयोग गर्ने देखिन्छ।
१०. प्रस्तुत अध्ययनले भाषामा कोड मिश्रण हुनुका कारणहरू खोज्न सहयोग गर्ने देखिन्छ ।
११. ज्ञान विज्ञानका कुरालाई फरक भाषिक समुदायसम्म हस्तान्तरण गर्न कोड मिश्रणको अध्ययनले सहज गर्दछ ।

५.४ सुझावहरू

घामकिरी उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन अनुसन्धानलाई वास्तविक तथ्याङ्कमा आधारित भएर पूरा गरिएको छ । प्रस्तुत अध्ययन अनुसन्धानले कोड मिश्रणसँग सम्बन्धित अनुसन्धानका सैद्धान्तिक र व्यावहारिक पक्षका सामग्री सङ्कलन गर्न र अनुसन्धान कार्यलाई अगाडि बढाउन सहयोग प्रदान गर्दछ । प्रस्तुत अध्ययन प्राज्ञिक प्रयोजनका उद्देश्यले तयार पारिएको हुँदा यसको आफ्नै विशिष्टता र सीमा रहेका छन् । यस शोध कार्यबाट प्राप्त निष्कर्षका आधारमा निम्नलिखित सुझावहरू प्रस्तुत गरिएका छन् :

१. नेपाली साहित्य क्षेत्रमा कुनै पनि विधामा प्रयोग गरिएका अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरू सबै वर्गका पाठकले बुझ्न सक्ने किसिमको हुनु राम्रो मानिने,
२. कोड मिश्रण सम्बन्धी परम्परागत तथा अवैज्ञानिक दृष्टिकोण हटाई आधुनिक तथा सकारात्मक धारणाको विकास गर्नु पर्ने,
३. जटिल प्रकृतिका अङ्ग्रेजी कोडहरूका प्रयोग गर्दा आम पाठकको क्षमतालाई विचार गरी समानार्थी शब्दहरूको प्रयोग गर्नु उपयुक्त हुने,
४. कोड मिश्रणका बारेमा साहित्यकारहरूले आफ्नो मौलिक भाषाको गुणस्तर विकासमा प्रभाव नपर्ने अवस्थामा मात्र अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण गर्नु उपयुक्त हुने,
५. कोड मिश्रणका विषयमा भएका अध्ययनका आधारमा कोड मिश्रण स्पष्ट आधार भए तापनि भाषिक सिपका बोलाइ सिप भन्दा लेखाइ सिप स्तरीयतमा कमि हुने,

६. अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रण मात्र नखोजी अन्य भाषाका कोड मिश्रणहरू अध्ययन अनुसन्धान गर्नुपर्ने,
७. लेखक तथा साहित्यकारहरूले कृति रचनामा नेपाली राष्ट्रभाषालाई स्तरीकृत र मानकीकरणमा जोड दिनु पर्ने,
८. अङ्ग्रेजी भाषिक कोडहरूलाई सकेसम्म नेपालीकरण गरी नेपाली भाषिक शब्दहरूकै प्रयोगमा जोड दिन सकिने ।

सन्दर्भ सामग्री सूची

- अधिकारी, उमेश (२०७०), *सुकरातको डायरी उपन्यासमा अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन*, स्नातकोत्तर शोधपत्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रि. वि., कीर्तिपुर ।
- अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०६५), *सामाजिक र प्रायोगिक भाषाविज्ञान*, काठमाडौं : रत्न पुस्तक भण्डार ।
- आचार्य, इन्द्रा (२०७२), *किशोरावस्थाका युवाहरूको अङ्ग्रेजी भाषिक कोड मिश्रणको अध्ययन*, स्नातकोत्तर शोधपत्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रि. वि., कीर्तिपुर ।
- आचार्य, माधवर गौतम, रामप्रसाद (२०६२), *सामाजिक भाषाविज्ञान तथा मनोभाषाविज्ञान*, काठमाडौं : दीक्षान्त प्रकाशन ।
- के.सी, डिल्ली बहादुर (२०६९), *टुल्कु उपन्यासको भाषिक अध्ययन*, स्नातकोत्तर शोधपत्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रि. वि., कीर्तिपुर ।
- खनाल, पेशल (२०६४), *शैक्षिक अनुसन्धान पद्धति*, काठमाडौं : सनलाइट पब्लिकेशन ।
- गौतम, देवीप्रसाद र चौलागाई, प्रेमप्रसाद (२०६७), *भाषाविज्ञान*, काठमाडौं : सनलाइट पब्लिकेशन ।
- घिमिरे, वासुदेव (२०६५), *सामाजिक भाषाविज्ञान*, काठमाडौं : वाङ्मय प्रकाशन तथा अनुसन्धान केन्द्र प्रा. लि ।
- ढकाल, भवानीप्रसाद (२०६९), *अन्तर्मनको यात्रा, संस्करात्मक कृतिमा कोड मिश्रणको अध्ययन*, स्नातकोत्तर शोधपत्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रि. वि., कीर्तिपुर ।
- देवकोटा, कविता (२००९), *कोड मिक्सिङ इन नेपाली ड्रामाज*, स्नातकोत्तर शोधपत्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रि. वि., कीर्तिपुर ।
- निउरे, धुव्रप्रसाद (२०६८), *अनुसन्धान पद्धति*, कीर्तिपुर काठमाडौं : क्वेस्ट पब्लिकेशन ।
- निउरे, धुव्रप्रसाद र घिमिरे दिनेश(२०७०), *भाषिक अनुसन्धान विधि*, कीर्तिपुर : सनलाइट पब्लिकेशन ।
- न्यौपानेर अन्य (२०६७), *सामान्य भाषाविज्ञान*, कीर्तिपुर : सनलाइट पब्लिकेशन ।

बस्नेत, बद्रिका (२०७०), *कान्तिपुर पत्रिकाको विज्ञापन खण्डमा प्रयुक्त शब्दभण्डार तथा कोड मिश्रणको अध्ययन*, स्नातकोत्तर शोधपत्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रि. वि., कीर्तिपुर ।

बानिया, लक्ष्मण (२०७३), *साया उपन्यासमा कोड मिश्रण*, स्नातकोत्तर शोधपत्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रि. वि., कीर्तिपुर ।

भण्डारी, पारसमणि (२०६८), *भाषिक अनुसन्धान विधि*, काठमाडौं : पिनाकल पब्लिकेशन ।

भण्डारी, पारसमणि (२०७४), *प्राञ्जिक लेखन तथा सम्पादन*, भोटाहिटी, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

भण्डारी, पारसमणि र पौड्याल, सालिकराम (२०७०), *सामाजिक भाषाविज्ञान र मनोभाषाविज्ञान*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

राई, राजु (२०७१), *फोसिल कथा सङ्ग्रहमा अंग्रेजी कोड मिश्रणको अध्ययन*, स्नातकोत्तर शोधपत्र, नेपाली भाषा शिक्षा विभाग, त्रि. वि., कीर्तिपुर ।

व्यक्तिगत विवरण

नाम : धनमाया घर्ती मगर
ठेगाना : मुसीकोट न.पा.-८, गुल्मी
पिताको नाम : पूर्ण बहादुर घर्ती मगर
माताको नाम : यमकुकारी घर्ती मगर
नागरिकता : नेपाली
धर्म : हिन्दू
लिङ्ग : महिला
मातृभाषा : मगर
पेसा : विद्यार्थी



शैक्षिक योग्यता

क्र.स	उत्तीर्ण तह	शिक्षण संस्था	उत्तीर्ण साल	श्रेणी
१.	एस.एल.सी.	महेन्द्र आदर्श उच्च मा.वि, गुल्मी	२०६१	दोस्रो
२.	+२	महेन्द्र आदर्श उच्च मा.वि, गुल्मी	२०६५	दोस्रो
३.	बि.एड.	ललित बहुमुखी क्याम्पस, ललितपुर	२०६८	दोस्रो
४.	एम.एड.	त्रि.वि.कीर्तिपुर, काठमाडौं		